

Onsdagen den 12 januari

Kl. 09.00–12.12

§ 1 Partiledardebatt

Partiledardebatt

Anf. 1 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Vi står inför ännu en kraftansträngning med anledning av pandemin. Virusets sprids snabbare än någonsin. Antalet patienter på landets sjukhus har ökat med nästan 40 procent den senaste veckan, och risken är hög för ett mycket stort antal sjukskrivningar.

I måndags presenterade regeringen ytterligare åtgärder för att pressa ned smittspridningen, i enlighet med den plan som lades fram i december. Det handlar om att arbeta hemifrån, att begränsa antalet nära kontakter och om ytterligare begränsningar för krogar och allmänna sammankomster.

Regeringen inför inte nya restriktioner lättvindigt. Men i det här läget måste smittspridningen ned, och vi behöver alla hjälpas åt. Här vet vi att vaccinet är vårt mest verkningsfulla verktyg mot allvarlig sjukdom. De flesta som ligger på iva är inte fullvaccinerade. Därför vill jag rikta en tydlig uppmaning till dig som ännu inte har tagit vaccinet: Gör det nu! Och till alla som har tagit två doser: Ta den tredje när du får möjlighet!

Fru talman! Parallellt med smittspridningen ökar också spänningarna i vår omvärld. Rysslands militära agerande och dess politiska utspel är oroväckande och skärper det försämrade säkerhetspolitiska läget i vårt närområde. Flera av de krav som förs fram av den ryska ledningen utmanar kärnan i den europeiska säkerhetsordningen.

Låt mig vara glasklar. Den europeiska säkerhetsordningen är inte förhandlingsbar. I Sverige bestämmer vi själva över vår utrikes- och säkerhetspolitik. Vi bestämmer vilka vi väljer att samarbeta med. Den rätten har Sverige, och den rätten har alla stater.

Regeringen för en nära dialog med våra samarbetspartner. Under förra veckan samtalade jag med Finlands president och Natos generalsekretärare. Regeringen för även samtal med den amerikanska administrationen, inom EU och med andra partner. Det är centralt att vi är delaktiga i diskussionerna om den europeiska säkerhetsordningens framtid. EU, Nato och G7 har också formulerat samstämmiga budskap som reaktion på de ryska utspelen.

Det är angeläget för regeringen att riksdagen får kännedom om Sveriges säkerhetspolitiska situation. Det är mot den bakgrunden som jag i eftermiddag kommer att informera partiledarna om det aktuella läget och hur regeringen agerar.

Låt mig här i kammaren också framhålla att regeringen bedriver en aktiv diplomati. Vi är konsekvent tydliga med Sveriges budskap. I grunden handlar det om rätten att försvara vår suveränitet, vår frihet och vår rätt att leva som vi själva bestämmer. Det handlar om rätten att försvara vår demokrati.

Fru talman! I höst är det återigen dags för demokratins högtidsdag här i Sverige. Söndagen den 11 september samlas människor från norr till söder för att välja politisk riktning för vårt land. Demokratien är det verktyg som har byggt Sverige till det fantastiska land som vi känner – ett land med starka normer om rättvisa, jämlikhet och jämställdhet och ett land med en kraftfullt omfördelade välfärd, byggt på både plikt och rätt. Det är ett Sverige som jag och så många med mig är otroligt stolta över.

Men, fru talman, jag ser också att vårt land har allvarliga problem: segregationen, skjutningarna och våldet, klimatförändringarna och krafter i välfärden som sätter vinst framför våra barns och äldres bästa. Men problem går att lösa. Vårt land har tagit sig an stora utmaningar förut. Sverige kan göra det igen, och Sverige ska göra det igen – för Sverige kan bättre.

Fru talman! Det handlar om den respekt som vårt samhälle måste bygga på. Det handlar om respekt för varandra och för framtida generationer. Det handlar om respekt för dig, för dig som arbetar och betalar skatt, för dig som har gått i pension eller för dig som är sjuk och inget hellre vill än att kunna bli frisk och arbeta igen.

Sedan jag tillträdde som statsminister har därför samtliga statsråd fått tre tydliga prioriteringar.

För det första: Vi ska vända på varje sten för att bryta segregationen, som lägger grogrund för brottslighet. Gängen ska knäckas.

För det andra: Vi ska driva på den gröna industriella revolutionen så att framtidens jobb stannar här i Sverige. Vi ska bygga ut elproduktionen, där priserna just nu är alldeles för höga.

För det tredje: Vi ska ta tillbaka den demokratiska kontrollen över välfärden så att människor kan leva och åldras i trygghet. Pandemin visar också att både sjukvården och äldreomsorgen behöver stärkas.

På några veckor har vi gjort en hel del. Vi ger polisen och andra brottsbekämpande myndigheter nya verktyg för att säkra elektroniska bevis, vi skärper terroristlagstiftningen, vi inför en särskild brottsrubricering om hedersförtryck och vi ska strama upp arbetskraftsinvandringen och avveckla EBO.

Fru talman! Vi har bara börjat. Riktningen är tydlig, och målet är glasklart. Det starka samhället ska finnas där och ställa upp för människor precis på samma sätt som så många människor är beredda att ställa upp för vårt land och ta sin del av ansvaret. Det är en fråga om respekt för alla som jobbar, som har jobbat, som vill jobba och som kommer att jobba. Regeringens besked är tydligt: Det är er tur nu.

(Applåder)

Anf. 2 ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Mycket tyder nu på att Ryssland förbereder en invasion av Ukraina. Moskva kräver ett säkerhetsavtal mellan Nato och Ryssland för att, som de själva säger, undvika en militär konflikt. Men de vill tillbaka till kalla krigets uppdelning av världen och ta självständiga staters frihet

att välja sin egen väg ifrån dem. Det är, enkelt uttryckt, fullständigt uteslutet.

Två saker måste göras. Västvärlden måste stå upp och stå emot. Och Sverige borde göra som den finska statsledningen och tala fullständig klartext, för Finlands sak är också vår.

Fru talman! Precis som vi i Sverige nu påminns om att den yttre säkerheten är på mycket stort allvar är det hög tid att inse att den mest akuta politiska uppgiften just nu handlar om Sveriges inre säkerhet.

Politiken ska verkligen inte göra allt, men det finns saker som bara politiken kan göra. Statens kärnuppgifter, inre och yttre säkerhet, är politikens allra största ansvar. Misslyckas man här har man misslyckats med allt.

Att de kommande två mandatperioderna återupprätta Sveriges inre säkerhet är en uppgift som ytterst handlar om frihet och trygghet, om jämlikhet och jämställdhet och om moral och anständighet. Oavsett om du bor i ett socialt utsatt område, driver ett familjeföretag eller har skolbarn som vill gå hem själva ska du kunna lita på att i Sverige klarar ordningsmakten av den inre säkerheten.

Sverige får inte bli ett land där man anpassar sin vardag efter risken för hot, våld och trakasserier. Men nu kallas Sverige för Europas farligaste land.

Socialdemokraternas löfte om fler poliser ledde till att polistätheten nu är lägre än 2014. Det årliga löftet om att knäcka gängen ledde till 1 672 skjutningar på fem år, 750 nu uppklarade mord och en helt förfärlig ökning av antalet ungdomar som utsätts för brutala rån.

Sverige är nu det växande utanförskapets land. Löftet om EU:s lägsta arbetslöshet ledde till EU:s fjärde högsta. Varannan vuxen invandrare kan inte försörja sig själv.

Det urgamla socialdemokratiska löftet om ökad jämlikhet har under Magdalena Anderssons tid som finans- och statsminister lett till ökad ojämlikhet eftersom orimligt många aldrig börjar jobba utan lever på bidrag. Nu vill Socialdemokraterna minska ojämlikheten igen, men inte genom att fler börjar försörja sig själva utan genom att de som redan gör det ska betala mer i skatt.

Sverige är nu elbristens och energikrisens land. Löftet att ta på sig ledartröjan i klimatomställningen gick bokstavligt talat upp i rök när reservkraftverket i Karlshamn brände 140 000 liter olja i timmen. Samtidigt åkte statsministern till Bryssel och vägrade försvara den svenska kärnkraften.

Hushållen kämpar nu med extremt höga elpriser. Familjer kan inte ha normal rumstemperatur av rädsla för kostnaden. Andra tvingas ta banklån när elräkningen fördubblas eller tredubblas. Moderaterna vill slopa hela elskatten under denna kalla vinter. Man kunde ha bundit sitt elpris, var statsministerns tips till svenska folket.

Denna rätt bistra verklighet leder fram till en mer hoppingivande slutsats: Inte fyra år till! Sverige behöver nu förändring.

Fru talman! När Socialdemokraterna sätter ord på Sveriges problem är det inte gängmedlemmarna, hedersförtryckarna, ungdomsrånarna eller bidragsutnyttjarna som de verkligen vill komma åt utan som vanligt småsparare, löntagare och hårt arbetande företagare. Och vapnet är bekant: Høj

skatten – på arbete, på sparande, på kapital, det vill säga bostäder. De är påhejade av Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Nu vill de också skaffa sig demokratisk kontroll över välfärden. Smaka på den, alla ni som själva vill välja skola till era barn eller boende tillsammans med era gamla föräldrar! Socialdemokraterna vill ha makten, inte att du ska ha makten.

När vi moderater säger att vi vill få ordning på Sverige tänker vi i första hand på dem som far mest illa. Vi tänker på dem som bor där man drabbas hårdast av utanförskap och bidragsberoende. De som lever där problemen är störst har rätt att kräva politik som fungerar. De har rätt till en poliskår som är på plats och som respekteras. De har rätt till en rättsstat som straffar brottslingar och ger brottsoffer upprättelse. De har rätt till ett politiskt ledarskap som står upp för arbetslinjen så att det aldrig lönar sig mer att stapla bidrag på varandra än att gå till jobbet varje morgon. De har rätt till hoppfullhet, inte bara till hopp om framtiden utan till hopp om nutiden.

De svenska företagen, som ger oss välbefind i tuff konkurrens med hela världen, har rätt till enklare regler, till rimliga tillståndprocesser och till pålitlig energiförsörjning som inte är beroende av att det blåser. De som är barn i dag, och sedan deras barn, har rätt att arva en planet där vi agerar så att vi klarar klimatmålen, inte en planet där vi mest pratar om att vi borde göra det.

Nu har vi prövat det här gänget i två mandatperioder – Socialdemokraterna och deras stödpartier, med och utan olika avtal. Det går bara inte i fyra år till! Därför behöver Sverige en ny regering, en regering som tar samhällsproblemen på riktigt stort allvar och som både kan och vill få ordning på Sverige.

(Applåder)

Anf. 3 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Fru talman! Sverigedemokraterna kommer i dag att anmäla statsministern till riksdagens konstitutionsutskott. Jag skulle vilja ägna de här fem minuterna åt att läsa delar av denna anmälan. Rubriken är Granskning av regeringens hantering av beslut om föreskrifter enligt pandemilagen.

Sverige har gått igenom en ansträngningarnas tid där vår sammanhållning, våra samhällsfunktioner och vårt tålamod har satts på prov. För somliga har ansträngningarna varit större än för andra. Pandemin har blottlagt kända försummelser av sjuk- och äldreården som borde ha åtgärdats för länge sedan i ett samhälle som prioriterar de mest sårbara. Många människor har betalat ett omätbart personligt pris.

Att skydda liv och hälsa med ändamålsenliga åtgärder har under pandemin varit Sverigedemokraternas högsta prioritering. Det är klädsamt att ha respekt för att avvägningarna i krisens dimma sällan är lätta och att känna ödmjukhet inför dem som bär det tyngsta ansvaret. Men krisen prövar också vårt demokratiska funktionssätt och vår rättsstat. Lika viktigt som det är att fatta beslut om stränga åtgärder när nöden kräver, lika viktigt är det att avstå när vågskålen tippas tillbaka.

Enligt den tillfälliga pandemilagen har regeringen getts extraordinär delegation att besluta om särskilda begränsningar av enskildas fri- och rättigheter. Det är ett avsteg från grundlagens utgångspunkt att sådana inskränkningar måste ske genom lagstiftning av de folkvalda i Sveriges riksdag.

Men pandemilagen ger inte regeringen gränslös befogenhet. Lagens ordalydelse ger inte stöd för att beslut om restriktioner är tillåtna för något annat syfte än att stoppa spridningen av covid-19. De måste därutöver anses vara nödvändiga för ett sådant syfte. Proportionalitetsprövningen ska dessutom göras utifrån en fara för människors liv och hälsa.

Regeringen har själv uttalat de här motiven, att en koppling behövs mellan begränsningen och den eftersträlvade effekten på smittspridningen samt att föreskrifter och beslut inte får gälla längre än vad som är absolut nödvändigt.

Beslut om restriktioner kan vara mycket ingripande i förhållande till enskilda. Något utrymme för extensiv tillämpning av den normgivningskompetens som riksdagen gett regeringen kan enligt Sverigedemokraterna inte komma i fråga på ett sådant område. Vi kommer därför att begära att konstitutionsutskottet granskar om de regeringsbeslut om restriktioner som har fattats under vintern har legat inom regeringens normgivningskompetens enligt pandemilagen eller om dessa borde ha underställts riksdagens prövning genom proposition.

För det första: Den 23 november fattade övergångsregeringen Löfven beslut om krav på vaccinationsbevis för deltagande vid bland annat offentliga tillställningar. Beslutet följdes upp av regeringen Andersson som den 5 januari fattade beslut om möjlighet att införa krav på vaccinationsbevis även på serveringsställen, gym och andra platser för fritids- och kulturverksamhet, köpcentrum och kollektivtrafik. Besluten fattades samtidigt som omfattande infektionsgenombrott ägt rum med hög smittspridning även mellan fullvaccinerade. Någon vetenskaplig grund som talar för att åtgärden skulle ha någon effekt för att minska smittspridningen presenterades aldrig.

Granskning behöver nu ske av om införandet av den modell för vaccinationsbevis som regeringen har valt verkligen har kunnat betraktas som nödvändig för att förhindra spridning av covid-19 och om det var lämpligt av en övergångsregering att fatta ett beslut av en sådan politiskt känslig natur.

För det andra: På en pressträff den 10 januari meddelades att regeringen avsåg att besluta om ytterligare restriktioner med anledning av pandemin, bland annat begränsningar av rätten att delta i allmänna sammankomster, öppettider för serveringsställen med mera. Regeringsrepresentanterna anförde under pressträffen bland annat att nya restriktioner införs delvis för vårdens skull samtidigt som det förekommer en hög frekvens av luftvägsinfektioner som influensa och RS-virus.

KU bör nu granska om de nya restriktionerna utifrån rådande lägesbild verkligen kan anses vara proportionerliga utifrån en konkret fara för människors liv och hälsa.

(Applåder)

Anf. 4 ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! I dag inleds valåret 2022 – ett år då vi kan debattera fritt och öppet, säga vad vi tycker och lägga vår röst på det politiska alternativ som vi anser vara bäst utan att straffas för det. Det är en demokratisk högtidsstund som aldrig får tas för given. Runt om vi världen förvägras fortfarande miljarder människor just detta: friheten att säga vad man tycker och tänker och rätten att påverka i fria, hemliga val. Mer än en tredjedel

av världens befolkning lever under en auktoritär regim. Det är en påminnelse om att vår demokrati och vårt fria och öppna samhälle måste värnas varje dag, året om. Det är en påminnelse om att vi tillsammans måste ta ansvar för att försvara det mot alla tänkbara hot.

År 2022 är också pandemins tredje år, då viruset fortsätter att släcka människoliv, rasera världar och slita isär vår vardag och vår trygghet. Smittan skapar återigen ett enormt tryck på vården och alltför många företag. Vi måste göra vad vi kan för att rädda människors liv och hälsa och vår svenska ekonomi. Det är avgörande både för framtidstron och för utvecklingen i Sverige.

Men 2022 är också ett år då klimatförändringarna fortsätter att skapa missväxt och extremväder, slå ut våra hav, tvinga människor på flykt och hota vårt gröna näringsliv, vår frihet och vår existens. För att få stopp på klimatförändringarna måste vi agera smart och ge företagen rätt verktyg för att lyckas, satsa på den svenska bioekonomin, utnyttja gles- och landsbygdens resurser för att resa och bygga både grönare och tryggare och byta ut fossila material mot hållbara. Vi måste fortsätta investera i smart grön teknik. Vi måste snabba på tillståndprocesserna, förstärka våra elnät och ge hela landet en god och stabil tillgång till grön el. Vi måste investera i allt det som bromsar klimatförändringarna men får utvecklingen, både av vårt land och av vår ekonomi, att accelerera framåt.

Också andra krafter än klimatet hotar vårt öppna samhälle. Under de senaste månaderna har Rysslands agerande kraftigt ökat spänningarna i vårt närområde. Man rustar vid gränsen mot Ukraina, använder militära maktmedel för att nå politiska mål och vill diktera villkoren för andra länders försvars- och säkerhetspolitik, vilket skulle få ödesdiga konsekvenser för Sverige. Det här är helt oacceptabelt och måste mötas med ett klart och tydligt svar.

Centerpartiet vill att Sverige likt Finland ska vara tydligt kring våra möjligheter att alliera oss militärt genom den Nato-option som det finns politisk majoritet för i riksdagen. Det skulle vara en stark signal om att ingen annan stat än Sverige beslutar över vår försvars- och säkerhetspolitik.

Sverige står inför en rad stora utmaningar. De politiska partierna behöver nu visa att vi består de prov som Sverige ställs inför. Prestige behöver läggas åt sidan och vägar sökas för att snabbt finna ett bra och brett samförstånd i dessa frågor så att lösningar kan bli till lösningar. Man behöver visa att man menar allvar med att bygga Sverige starkare, för vårt land sjuder av kraft och möjligheter.

Vi ser hur företagen, stora som små, satsar och satsar grönt i det förnybara och hållbara. Vi ser det i norr där vår tunga basindustri investerar miljarder i en grönare framtid. Vi ser det i väst där elektrifieringen fortsätter att utvecklas och gör bilar och flyg grönare. Vi ser det i södra Sverige, som har blivit en av EU:s mest innovativa regioner, och vi ser det i huvudstadsregionen med ett näringsliv och en startup-scen som ligger i framkant även globalt.

Vi behöver se till att samarbeta och hitta ett brett samförstånd, och vi kommer att fortsätta att vara en grön liberal kraft för just detta – en kraft för konstruktiva samarbeten i den politiska mitten. Det är så vi tar Sverige framåt och inte genom en fortsatt kamp mellan rött och blått, inte genom

att fastna i gamla tiders blockpolitik och låsningar och inte genom att ge ytterkanterna inflytande på bekostnad av förnuft och anständighet.

Vi gör det genom att blicka framåt och inse att Sverige behöver en ny riktning och ett handlingskraftigt men också ansvarsfullt ledarskap med hållbara och långsiktiga lösningar för klimatet, för pandemin, för att värna och utveckla vår liberala demokrati, för jobben, för företagen, för jämställdheten och för landsbygden, för reformer och förslag som gör människors vardag både friare och tryggare, för att ta oss framåt både som människor och som land och för en politik som ger kraft åt varje människa.
(Applåder)

Anf. 5 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Fru talman! I år får du med sjuk- och aktivitetsersättning mer pengar att röra dig med, med början redan denna månad. Vänsterpartiet säkrade i budgeten för i år en höjning med uppemot 2 000 kronor i månaden. Reglerna i sjukförsäkringen ska därutöver bli rättvisare, och det ska bli enklare att kvalificera sig. Förändringen görs därför att det är din rättighet att få ut på den försäkring som du har betalat in till.

I över ett decennium har moderater och socialdemokrater turats om med att försämra vår sjukförsäkring. Svårt sjuka har utförsäkrats och ersättningsnivåer släpat efter trots de många löften som givits före valen.

Nu börjar vi äntligen stå upp efter dessa två partiers svek mot svårt sjuka personer i behov av sin egen försäkring. Vänsterpartiets besked till väljarna är att vi kommer att fortsätta förbättra sjukförsäkringen även efter nästa val, för mer återstår att göra.

Nu ska vi höja pensionerna. Sverige har flest fattiga pensionärer i Norden. Den hemliga pensionsgrupp som styr vårt pensionssystem i snart 30 år har misslyckats med uppdraget att upprätthålla pensionsnivåerna. Det som utlovades när gruppen grundades var att de statliga pensionerna skulle landa på 60–65 procent av den tidigare lönen. Så ser det inte ut i dag. Då hade många haft betydligt högre pension. Många får i dag en chock när de går i pension.

Personer som har kämpat och slitit ett helt liv landar efter ett långt arbetsliv på bara några tusenlappar. De får därtill höra av proffstyckare och högerdebattörer att de minsann inte har jobbat eller gjort rätt för sig, eftersom de får garantipension. Inget kunde vara mer fel. Sju av tio av de kvinnliga kommunalare som har arbetat och slitit under den här pandemin kommer att få garantipension. Att säga att de inte skulle ha jobbat är att vara mer än lovligt verklighetsfrånvärd.

För att stoppa urholkningen av våra pensioner är det nödvändigt att agera nu. Vänsterpartiets villkor för att släppa fram Magdalena Andersson var att hon skulle lägga fram en reform som ordentligt förstärkte pensionerna. Den låga svenska grundpensionen har under lång tid hållit nere alla pensioner. Det är därför ett viktigt steg att regeringen nu ska lägga fram pensionsförslag på riksdagens bord. Det är den största höjningen sedan nuvarande garantipensionssystem instiftades.

Men dessa inkomstförstärkningar äts nu delvis upp av de skenande elpriserna. Elräkningen för december kommer att bli en chock för många familjer och företag när den dimper ned i dagarna. Ändå lever vi i ett land som producerar mycket och billig fossilfri energi. Det är en kraftproduktion som har byggts upp under generationer och är ett resultat av uppoff-

ringar och framsynta investeringar som svenska folket har gjort i syfte att tillgodose vårt behov av billig el.

Men liksom inom många områden – skolan, äldreomsorgen och sjukvården – är nu också elen utsatt för en ansvarslös privatiserings- och marknadspolitik. Det har lett till att den billiga elen under den här vintern har sålts till hushållen till ett pris som är uppemot 20 gånger högre än vad det kostar att producera den.

Det är inte bara Sverige som leker marknad med elen. EU har varit pådrivande. Sverige och den svenska regeringen kopplar nu ihop den svenska billiga marknaden med EU-ländernas marknader. Många av dem har misskött den nödvändiga energiomställningen och har därför ett mycket högre elpris. Detta leder det till att de svenska elpriserna skenar. De som drabbas är de svenska elkunderna, den svenska industrin och sysselsättningen. Elbolagen är såklart glada. De gör nu stora och oskäligen övervinster när elen i stället kan exporteras till marknader i övriga EU.

Den okloka elpolitik som regeringen har bedrivit måste upphöra, utbyggnaden av elkablar till EU måste stoppas och exporten måste omregleras.

Anf. 6 EBBA BUSCH (KD):

Fru talman! Varje nyår är ett löfte om förändring, en påminnelse om att det som är nu inte är givet och om att kraften finns hos var och en av oss att bidra till förnyelse och framtid. Därför är jag i dag hoppfull om Sveriges framtid, inte för att Sverige är på väg åt rätt håll i dag utan för att det inte är förutbestämt att vi måste färdas i den riktningen. Vi kan välja att slå in på en annan väg. Det finns en stor längtan efter just förändring i vårt samhälle. Därför kommer detta år att bli året då vi får en ny regering, året som ger en ny start för Sverige. Det är vad vi behöver: en ny start och en ny regering.

Det talas ibland om att politiken borde drömma större. Efter sju år med den här regeringen är det dock stora drömmar att tro på en framtid där sådant som vi har tagit för givet är tryggt igen. Det handlar om att billig och utsläppsfri el alltid ska finnas när vi behöver den, oberoende av väder och årstid. Priset vid pump ska inte heller skära stora hål i plånboken hos barnfamiljer, landsbygdsbor och andra som behöver bilen. Och man ska inte behöva vara orolig för att högre matpriser och högre hyror väntar runt hörnet i spåren av en politik som har gjort alla insatsvaror dyrare.

Vi ska ha ett Sverige man kan lita på. Polis och ambulans ska finnas där när man behöver dem. Man ska veta att det finns en trygg plats på BB när nästa generation ska födas. Sverige ska vara ett land där man inte behöver köa till vård eller till äldreboende när man har blivit gammal. Det ska vara ett land där varje människa har friheten att förverkliga sina drömmar, just för att man kan lita på att staten sköter det som bara staten kan sköta – ett Sverige som fungerar.

Vill man se ett Sverige som är präglad av både frihet och trygghet har man bara ett val i höst. Låt oss utvärdera de två alternativ som svenska folket har att välja mellan. På ena sidan finns ett sammansvetsat regeringsalternativ där Kristdemokraterna och Moderaterna är kärnan. Det är ett regeringsalternativ som har bevisat att vi kan manövrera i svåra parlamentariska landskap och som har en samkörd politisk agenda för en ny start för Sverige. På andra sidan finns en rödgrön röra som inte styr vårt land men

som har surrat sig väl vid rodret och som inte kan förklara vilka partier som egentligen ska samarbeta eller hur de ska kunna enas om en budget framöver.

I praktiken står vi inför en situation där det bara existerar ett funktionellt regeringsalternativ, ett regeringsalternativ som kan samarbeta och få igenom både lagförslag och budget i riksdagen. Medborgarna har inte likt vid tidigare val att välja mellan en borgerlig regering eller en rödgrön regering. Svenska folket har i praktiken att välja mellan fyra år till av rödgrönt regeringskaos eller en ny start för Sverige. Har man ett hjärta som klappar för Sverige behöver man rösta blått i nästa val.

Vad har vi egentligen fått under dessa sju år med rödgrönt styre? Vad är det de har levererat? Antalet som står i vårdkö har gått upp. Antalet vårdplatser har gått ned. Antalet skjutningar har gått upp. Polistätheten har gått ned. Antalet skjutningar har fortsatt att gå upp. Elpriserna har gått upp. Kärnkraften har stängts ned. Dieselpreiserna har gått upp. Andelen svensk mat har gått ned. Långtidsarbetslösheten har gått upp. Och på rankningen över EU:s arbetslöshetsliga ligger Sverige längre ned.

Det har varit sju svåra år för verklighetens folk. Men det behöver inte bli fyra år till. Valet står mellan en rödgrön röra och en ny start för Sverige. Tillsammans kan vi välja framtiden och bygga ett Sverige man kan lita på. (Applåder)

Anf. 7 JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Liberalerna behövs mer än någonsin i svensk politik, för att vi ska få ett nytt land. Alla som vill se en hållbar politik med ett starkt skydd för Sveriges yttre och inre säkerhet vet att det inte finns enkla svar på svåra problem. Det handlar om att realistiskt och konsekvent, med de mest utsatta människorna för ögonen, öka tryggheten och friheten och skapa goda livschanser.

Tyvär blåser iskalla vindar över världen. Jag tänker på demokratikämparna i Belarus, Hongkong och Somalia. Listan kan göras lång över människor som offrar sina liv för friheten och för att fler ska få forma sina liv. Kampen för liberalism och frihet är viktigare än någonsin.

Det kalla kriget har tagit steget från historieboken tillbaka till dagens verklighet. Sveriges yttre säkerhet måste förstärkas. Sverige testas och angrips dagligen av auktoritära stater. Den intensifierade ryska aggressionen mot bland annat Ukraina och Sverige och de ryska ultimativa kraven måste förkastas. Ryssland förbereder för en långsiktig konflikt med sina demokratiska grannar. Ja, Ukraina är redan delvis invaderat.

Liberalerna har i årtionden kämpat för ett starkare svenskt försvar. Vår säkerhet byggs alltid i samarbete med andra likasinnade länder där EU och Nato är stommen i en rimlig säkerhetsordning. Den som är ensam är inte stark, bara ensam och allianslös. De är inga perfekta organisationer, men allt annat förfärrar.

Fru talman! En stark svensk energipolitik innebär frihet från andra länders geopolitiska maktutövning. Sverige och Europa ska inte vara beroende av rysk smutsig och totalitär gas. Det är betydligt bättre med vatten, kärnkraft och vind som grundfundament i energimixen. Det är bra för klimatet, medborgarna, företagen och inte minst vår frihet.

Bistånd och frihandel är också en del av en dynamisk säkerhet. Vi liberaler ser hur fattigdom, desperation och miljökollaps leder till mänskliga katastrofer och krig. De svältande barnen i Jemens flyktingläger har knappast valt sin plats på jorden för sina mycket små livschanser.

Men den inre säkerheten är också hotad. Hoten mot vår demokrati tilltar, enligt Säpos årliga rapport. I förrgår firade Sverige 100 år av faktisk demokrati. Det är vår plikt att skydda det som liberala pionjärer har skapat. Vi vill se reformer för att stärka demokratins fundament, inte minst svenska domstolars oberoende, valprocessen och skyddet av grundlagen.

Vår trygghet hotas dessutom av den grova brottsligheten, den som släcker liv, krossar människor och ödelägger framtidstro. Den slår inte bara blint utan i högre grad mot samhällets mest utsatta. Gäller inte den svenska lagen så gäller andra normer. Våld och förtryck är maktmedlen i klanerna, i gängen och hos den medeltida hederskulturen. I Liberalernas Sverige finns fler poliser, vassare verktyg i brottsbekämpningen och relevanta straff för grovt kriminella.

Fru talman! Det räcker dock inte att vi återupprättar rättsstaten. Vi behöver se stora investeringar i den svenska skolan och ha ordning och reda. Ett statligt ansvar medför rättvisa resurser till elever över hela landet. Kunskapsmål ska inte kunna trixas bort med sänkta krav eller riggade Pismätningar. Vi måste parallellt också investera massivt i bredare förortsluft i våra utsatta områden. Fokus ska vara jobb i stället för bidrag, svenska språket för alla och nolltolerans mot hederskultur.

Jag noterar att S-regeringen nu vill vända på varje sten för att få en bättre integration i våra utsatta områden. Äntligen! Att ställa krav är att bry sig. Det finns ingenting som har hindrat Socialdemokraterna under de senaste 30 åren från att se sanningen och hur det ser ut. Att alla som kan arbeta ska arbeta är en självklarhet.

Fru talman! Vi behöver således sänka skatten på arbete för de människor som skapar vårt välstånd. Det är vad människor och företag skapar som utgör grunden för höjda pensioner, för lyftet i äldreomsorgen, för stärkta lärare och för att vi ska kunna ge vårdens medarbetare rimliga arbetsvillkor.

Fru talman! Liberalerna är till för dig som tror på Sverige. Vi förhåller oss nyktert till parlamentariska realiteter utan att backa från våra värderingar. Vi arbetar för en ny borgerlig regering med ett varmt liberalt hjärta, för ett nytt land och för vårt älskade Sverige.

(Applåder)

Anf. 8 PER BOLUND (MP):

Fru talman! Även i tider av pandemi, höga elpriser och rysk upptrappning i Ukraina behöver vi hålla fokus på vår tids stora ödesfrågor. För bara två månader sedan avslutades FN:s klimattoppmöte i Glasgow, där jag var delegationsledare för den svenska delegationen. Världens länder lovade varandra att göra vad som krävs för att vi inte ska få en temperatur som överstiger en och en halv grads temperaturökning. Det är det mål som världens klimatforskare säger krävs för att vi alla ska kunna ha en hållbar framtid, men som ordföranden Alok Sharma sa efter avtalet: 1,5-gradersmålet lever, men pulsen är svag.

Sverige och världens övriga länder måste, som vi lovade, öka takten, öka priset på utsläpp, öka kolupptaget i naturen, stoppa avskogningen, snabba på ombytet till en klimatsmart teknik och fasa ut de farliga teknikerna. Men, fru talman, bläcket hade knappt torkat på Glasgowöverenskommelsen innan oppositionen här i Sverige svek löftet därifrån. Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna drev med passivt stöd av Centerpartiet igenom en budget i riksdagen som gör precis tvärtom: sänker priset på utsläpp och ökar avverkningen av naturskog. Det är ett svek.

Det är dags att vi slutar lura oss själva. Budgeten och beslutet visar på att miljödebatten i Sverige inte handlar om olika vägar till ett hållbart klimat. Det handlar i stället om att ett parti, Miljöpartiet, hela tiden vill göra mer för klimatet och driva igenom den politik som krävs, medan andra partier – framför allt på den borgerliga sidan – vill göra mindre.

Det är nu som vi ser klimateffekterna, med värmerekord som slås över hela världen, torka, skogsbränder som drabbar både Sverige och andra länder och översvämningar som slår hårt. Bara översvämningarna i Gävle i somras beräknas ha kostat en halv miljard kronor för något dygns regn.

Det är också nu som vi ser att det finns moderna lösningar på klimatproblemen och att de fungerar. Det handlar om stål utan kol, batterifabriker och havsbaserad vindkraft, och vi har en elbilsförsäljning som bara ökar på grund av Miljöpartiets industripolitik. Det är nu vi har möjlighet att snabbt skala upp de hållbara teknikerna och fasa ut de ohållbara. Och det är nu som vi inte ska stanna upp och bromsa utvecklingen. De hundratals miljarder som investeras i grön industri i Sverige ger nu tusentals och åter tusentals jobb. Det är jobb som minskar utsläppen globalt men som också ger bättre välfärd och ekonomi lokalt.

Allt detta sker tack vare Miljöpartiets miljö- och klimatpolitik. Det är jag väldigt stolt över.

Fru talman! Just nu står en strid om energipolitiken i Sverige, och skulle de blåbrunas energipolitiska önskelista om utbyggd kärnkraft med dess kostnader och risker bli verklighet riskerar den här vinterns rekordhöga elpriser att bli ett återkommande tema. Sanningen är ju att ingen aktör vill bygga kärnkraft i Sverige. Notan för kärnkraftshögerns fantasiprojekt skulle betalas av svenska skattebetalare. Inte ens kärnkraftshögern själv verkar tro på projektet. Man har inte lagt ett öre på att bygga ny kärnkraft i någon av sina budgetar.

Det är dags att konstatera att kärnkraftshögerns vision för Sveriges energipolitik inte är något annat än en radioaktiv rökridå byggd av populism och hittepå. Men mer allvarligt är att den motarbetar det som faktiskt fungerar, det vill säga vindkraften som är det överlägset billigaste och snabbaste sättet att bygga ut svensk elproduktion, det som industrin vill ha och det som företagen nu står på kö för att bygga. Det här är ett svek, och här har Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna ett stort ansvar för att förklara varför man inte vill ge svensk industri den el den behöver.

Fru talman! Tyvärr är inte bara klimatet i kris, utan vi har också en naturkris med en sjätte global artutrotning som pågår för fullt. Även här behöver Sverige komma med ett kraftfullt svar. Vi har höjt anslagen rejält för att skydda värdefull natur, men det räcker inte. Därför avsatte vi ytterligare 2 miljarder i budgeten för att kunna köpa in och värdesätta även mer värdefull natur. Tyvärr ströks även denna satsning av Moderaterna, Krist-

demokraterna och Sverigedemokraterna med passivt stöd av Centerpartiet. Även detta är ett svek om vi ska klara en av vår tids stora ödesfrågor.

Det är ingen slump att World Economic Forum i sin rapport om globala risker i går lyfte upp att just förlust av biologisk mångfald är ett av de existentiella hoten mot mänskligheten.

Fru talman! Valet står nu mellan stora klimatinvesteringar, som ger tusentals jobb och välfärd i hela landet, och ett framtida miljö- och klimatkaos i Sverige och resten av världen. Det är därför det behövs ett starkt grönt parti i Sverige som alltid sätter klimat och miljö högst och som finns både i Sveriges riksdag och i regeringen.

Anf. 9 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Segregationen är grogrunden för många av Sveriges största problem: otryggheten, brottsligheten och våldet. Därför kommer regeringen att vända på varje sten för att bryta segregationen och knäcka den organiserade brottsligheten.

Att stärka integrationen är fullständigt avgörande för att lyckas. Därför ska människor som har kommit till vårt land och har rätt att stanna här snabbt bli en del av samhällsgemenskapen och inte stå utanför i parallella skuggsamhällen.

Här har EBO-lagstiftningen, som tillåter asylsökande att få ersättning för eget boende, inneburit stora problem. Alltför ofta har asylsökande bostätt sig i områden som redan har stora socioekonomiska utmaningar. Där har bristen på bostäder lett till handel med hyreskontrakt på den svarta marknaden, trångboddhet och ytterligare social utsatthet.

Bättre förutsättningar för kriminalitet att slå rot är svårt att tänka sig. Det duger inte. Därför vill regeringen att EBO avvecklas. I går presenterade vi ytterligare viktiga steg på vägen dit. Genom nya långtgående tilläggsdirektiv till den utredning som redan jobbar ska avvecklingen av EBO fortsätta.

Målet är att asylsökande ska bo i kommunala mottagningscenter och därefter fördelas jämnt över hela vårt land. Segregationen ska knäckas, och alla behöver bidra i det arbetet. En avveckling av EBO kommer att stärka kommunernas möjlighet att göra det.

(Applåder)

Anf. 10 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! De senaste fem åren har Sverige utsatts för 1 672 skjutningar. Statsministern ska nu efter sju år i regeringen börja vända på varje sten för att knäcka gängen, och under den allra första stenen hittar hon Morgan Johansson.

Det har varit 1 672 skjutningar under de år som Magdalena Andersson har varit finansminister och haft samlat ansvar för regeringens hela politik. Man har röstat nej till höjda polislöner, nej till resurser till åklagarna, nej till anonyma vittnen, nej till visitationszoner, nej till dubbla straff för gängkriminella och nej till att slopa generell straffrabatt för ungdomar. Man har röstat nej till allt det som har funkade i Danmark.

Varför tog inte regeringen itu med den grova brottsligheten under de gångna sju åren? Var allting verkligen bara Miljöpartiets fel?

(Applåder)

Anf. 11 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Regeringen har genomfört en rekordstor utbyggnad av polisen och hela rättsväsendet. Vi har skärpt straffen för en lång rad brott, och vi har därutöver kriminaliserat en lång rad handlingar som tidigare har varit ostraffade.

Vi har också kunnat se att det har haft effekt. Många gängkriminella sitter nu bakom lås och bom. Det vi ser är i stället att nya generationer rekryteras in i kriminalitet. Då är det uppenbart att mer behöver göras. Jag räds inte att ytterligare skärpa straffen, ge polisen nya verktyg och fortsätta utbyggnaden av polisen. Men jag ser också att vi måste bryta nyrekryteringen. Där är segregationen och den bristande integrationen helt avgörande.

Här vill jag vända på varje sten. Men jag konstaterar att Moderaterna står utan politik.

(Applåder)

Anf. 12 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Vad bra att statsministern tar upp frågan om poliserna. För fem år sedan lanserade Magdalena Andersson och Anders Ygeman regeringens polismål: Det ska finnas 10 000 fler polisanställda senast 2024.

Var tredje polis söker nu aktivt efter ett annat jobb. Hundratals platser på polisutbildningen står helt tomma. Enligt en helt ny utredning från riksdagens utredningstjänst kommer målet inte att nås förrän tidigast 2032 på grund av dagens låga intagning till polisutbildningen.

En stark poliskår är en förutsättning för att bekämpa den grova brottsligheten. Men Magdalena Andersson är emot höjda polislöner, emot att återinföra betald polisutbildning och emot att kraftigt skärpa straffen för dem som angriper polisen i sin vardag.

Vi kan inte vänta tio år till på fler poliser. En ny regering efter valet kommer att ta tag i den här frågan.

(Applåder)

Anf. 13 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Regeringen har kraftigt ökat antalet utbildningsplatser på polisutbildningen efter de dramatiska nedskärningarna som skedde under Ulf Kristerssons tid i alliansregeringen. Det är jag stolt över.

Vi har öppnat nya polishögskolor. Vi har väldigt många som nu antas till utbildningarna. Nya poliser utexamineras kontinuerligt just nu. De ska när de anställs i Polismyndigheten självklart ha goda arbetsvillkor vad gäller både arbetsmiljö och vad de får för ersättning men självklart också i fråga om sina arbetsuppgifter. Det jobbar regeringen stenhårt med.

Jag vill fortsätta utbyggandet av polisväsendet. Vi har redan nått mer än hälften av det mål som vi satte upp. Jag vill fortsätta det arbetet. Men jag vill också ge polisen nya verktyg och det som polisen själv ber om, nämligen mer arbete i kommunerna för att stoppa segregationen och nyrekryteringen.

(Applåder)

Anf. 14 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Jag tänkte att jag skulle följa upp det anförande jag höll alldeles nyss när det gäller restriktionerna.

Först och främst har jag, mitt parti och de allra flesta i den här kammaren största respekt för att det krävs åtgärder i en allvarlig situation. Det har också rätt väldigt bred enighet om detta, åtminstone i en senare del av pandemin när också regeringen vaknade och insåg att vi behöver göra saker för att förhindra smittspridning och rädda liv.

Det har gått två år. Vi har lärt oss mycket. Det blir allt viktigare ju längre tiden går att de åtgärder som vidtas är just träffsäkra, ändamålsenliga och proportionerliga. Jag undrar, fru talman, om statsministern anser att de nya restriktioner som har införts är just träffsäkra, ändamålsenliga och proportionerliga.

I så fall, fru talman: Vilka belägg har Magdalena Andersson för att dessa restriktioner är just träffsäkra, ändamålsenliga och proportionerliga?

Anf. 15 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag vill understryka hur allvarligt läget är just nu. Vi har en rekordstor smittspridning för tillfället. Den har aldrig varit högre sedan man började testa personer. Det är ytterst allvarligt.

Det vi ser är att vaccinet skyddar mot allvarlig sjukdom. Men två sprutor tycks inte skydda mot smittspridning av omikron på samma sätt som det gjorde tidigare mot delta. Det gör att vi måste vidta ytterligare åtgärder för att nu få ned smittspridningen.

Vi ser fler människor på våra sjukhus. Men det handlar också om att det ska finnas personal som kan arbeta på sjukhusen. Med alltför hög smittspridning kommer vi att riskera att alltför många av sjukvårdspersonalen, omsorgspersonalen, polisen, militären och alla andra viktiga samhällsfunktioner är sjukskrivna.

Anf. 16 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Jag håller i stort sett med om det statsministern säger här. Men det var inte svar på mina frågor. Mina frågor gällde om just de åtgärder som har vidtagits är ändamålsenliga och i så fall vilka belägg som statsministern har för det.

Det finns för närvarande ingen överbeläggning, enligt intensivvårdsregistret. Antalet inlagda patienter i slutenvården respektive i intensivvården som vårdas för just covid-19 utgjorde cirka en fjärdedel i förhållande till motsvarande period för ett år sedan.

Det är för mig obegripligt, fru talman, hur regeringen två år in i pandemin helt saknar marginal och beredskap för att hantera en sådan situation. I stället återgår man till den här typen av, hävdar jag, i vissa fall oproportionerliga och mindre träffsäkra åtgärder som innebär allvarliga ingrepp i den enskilda människans liv i förhållande till den effekt de ger.

Jag vill återigen att statsministern förklarar vilka belägg hon har för att åtgärderna är ändamålsenliga.

Anf. 17 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Man kan inte bara utgå från hur läget är nu. Smittspridningen ökar mycket snabbt. Här finns en otroligt snabb smittspridning. Det dröjer några veckor från smittspridning till att man ser effekten på vården. Det vi ser i vården i dag är inte relevant, utan det är hur vi tror att det kan vara om två, tre eller fyra veckor – framför allt om vi inte vidtar ytterligare åtgärder.

Syftet med de restriktioner som regeringen har infört är att minska de kontaktytor som människor har och där risken finns att viruset sprids. Det handlar naturligtvis också om att förbättra möjligheten för människor som måste arbeta på plats att ta sig till arbetet utan att riskera att bli smittade därför att det är trångt i kollektivtrafiken. Där är hemarbetet oerhört viktigt.

Jag vill understryka allvaret i situationen. Det handlar inte bara om hur många som ligger på sjukhus, utan det handlar om att det ska finnas personal som jobbar där – att inte alla läkare är hemma sjukskrivna.
(Applåder)

Anf. 18 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Det har varit en styrka för Sverige att vi kan ha en samsyn när det gäller säkerhetspolitiken, att vi kan ha en god dialog med riksdagen och inte ägna oss åt politiskt spel.

Så uttryckte sig statsministern i samband med att hon bjöd in till samtal mellan riksdagens partier efter de senaste veckornas mycket allvarliga läge i vårt närområde på grund av helt oacceptabla ryska uttalanden och ageranden. Jag välkomnar den hållningen från regeringen, men den kommentaren väcker ändå en del frågor.

Det finns redan i dag en majoritet i riksdagen för en svensk Nato-option. Om statsministern menar allvar med en bred samsyn och att lyssna in bör regeringens säkerhetspolitiska linje anpassas utifrån vad en majoritet i riksdagen tycker. Är Magdalena Andersson på allvar beredd att pröva frågan om en Nato-option i de överläggningar som nu ska äga rum mellan riksdagens partier?

Anf. 19 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Det finns ett tillkännagivande från riksdagen vad gäller Nato-option, och den frågan bereds naturligtvis just nu i Regeringskansliet.

Min uppfattning är tydlig. Just nu behövs stabilitet. Det är inte läge att ändra Sveriges säkerhetspolitiska linje, och det skulle inte gagna stabiliteten i den här allvarliga situationen. Det är min uppfattning, och den är tydlig.

Däremot är det viktigt att riksdagen informeras om det säkerhetspolitiska läge Sverige befinner sig i, och det är därför vi har bjudit in till information i eftermiddag.

Anf. 20 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Det är ingen som har påkallat att Sverige skulle byta säkerhetspolitisk linje i all hast. Det här handlar om att vi själva beslutar vår egen försvars- och säkerhetspolitik och om att i likhet med Finland skicka en tydlig signal till Kreml om vad som gäller.

En svensk Nato-option, och det fördjupade Natosamarbete som en sådan innebär, skulle vara ett konkret sätt att fördjupa samarbetet med både Finland och Nato. Dessutom är det ett beslut som Sveriges riksdag fattade för över ett år sedan.

Om statsministern menar allvar med en bred samsyn kan det inte handla om information från en smal regering, utan det måste handla om seriösa och konstruktiva överläggningar och samarbeten för att få en bred

samsyn. Är Magdalena Andersson på allvar beredd att pröva frågan om en Nato-option i de överläggningar som jag utgår från kommer att äga rum med start i eftermiddag?

Anf. 21 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag avser inte att i det här läget, när vi behöver stabilitet, förändra regeringens linje på ett sådant sätt att den riskerar att öka instabiliteten.

Däremot är regeringen glasklar mot Kreml och mot alla andra med att den europeiska säkerhetsordningen gäller och att den inte är förhandlingsbar. Sverige har rätt att självt välja sin säkerhetspolitiska linje – vilka vi samarbetar med och vilka vi övar med. Detta är inte förhandlingsbart. Det är också viktigt för de partier i Sveriges riksdag som vill ha en Nato-option eller till och med ett Natomedlemskap. Jag står upp för det också. Men däremot kommer jag inte att ändra den svenska linjen. Det vore mycket olyckligt i det här läget och riskerar att öka instabiliteten.

(Applåder)

Anf. 22 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Produktionen av el i Sverige är billig. Det kostar från några ören per kilowattimme att producera el i Sverige. Men för elkunderna den här vintern har det kostat upp till 6 kronor att köpa elen. Anledningen till det är att den billiga svenska elen kan exporteras till marknader i EU som har ett högre elpris. Det tjänar förstås kraftbolagen på. Sedan behöver vi konkurrera med det priset och i vår tur betala ett ännu högre pris för att få tillbaka vår egen el, som vi har investerat i och producerat. Det här handlar om den integrerade elmarknaden i Europa, som den här regeringen aktivt har velat bygga sig in i.

Frankrike kom i höstas med ett förslag om att det inte borde vara så. Varje lands egna förutsättningar behöver definiera priset. Varför är regeringen emot detta? Varför har man motverkat detta? Varför ska de tyska gaspriserna definiera de svenska elpriserna?

Anf. 23 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag instämmer i Nooshi Dadgostars problembild. De höga elpriserna är något som påverkar många svenska hushåll. Många fick en chock när de öppnade elräkningen för december. Det skapar ekonomiska svårigheter inte minst för hushåll med små marginaler. Det är just därför som regeringen i dag kan presentera ett förslag som jag hoppas att riksdagen kan ställa sig bakom, nämligen att underlätta för de hushåll som är särskilt drabbade av höga elräkningar. Vi tar här i Sverige ekonomin för vanliga svenska hushåll på allra största allvar.

Samtidigt behöver Sverige ibland importera el för att klara energiförsörjningen. De flesta dagarna under året behövs inte det, men ibland behövs det. Då är det också viktigt att det finns överföringsmöjligheter från andra länder.

Anf. 24 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Nu framstår det som att vi inte har den möjligheten och att vi inte har haft den historiskt. Det är fullständigt självklart. Det är ingen

som har varit emot att vi ska kunna reglera underskott och överskott med varandra, precis som vi har gjort i Norden i decennier. Vi har haft ett sådant system i de nordiska länderna där vi kan göra så med varandra.

Det här är något annat. Det är därför det blir så stora prischocker. Det råder i grunden inte en elkris. Det säger regeringen själv. Vi producerar mer el än vad vi använder i Sverige. Det vi ser nu är en elprischock. Nu bygger vi en marknad av basvaran el. Sverige kan i stället exportera ut till länder som har mycket högre elpriser. Syftet med detta är att skapa ett enhetligt marknadspris över hela EU. Socialdemokraterna har tidigare varit emot detta. Varför har ni ändrat er nu? Varför går ni inte med på det som Frankrike föreslår, nämligen att varje lands egna förutsättningar ska sätta priset?

Anf. 25 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Då kan jag glädja Nooshi Dadgostar – regeringens målsättning är inte att det ska vara ett enhetligt elpris i Europa.

De låga elpriserna i Sverige är något som gagnar oss mycket väl och en av anledningarna till att vi nu ser den gröna industriella revolutionen som växer fram, inte minst i norra Sverige. Med en konsekvent politik för att driva på klimatomställningen kombinerad med de låga svenska elpriserna ser vi nu hur tusentals jobb skapas runt om i hela landet.

Självklart är det inte så att vi eftersöker ett enhetligt europeiskt elpris. Däremot är det så att elpriset i södra Sverige påverkas av det faktum att den naturgas som levereras inte minst från Ryssland har stigit i pris. Det påverkar de södra elområdena i Sverige.

Här har regeringen i dag kunnat presentera en lättnad för hushåll som är drabbade i den här situationen.

(Applåder)

Anf. 26 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Först vill jag välkomna Magdalena Andersson till partiledardebatterna. Jag ser fram emot goda och tuffa diskussioner oss emellan framöver.

Statsministern befinner sig i en lite märklig sits. Hon kunde till slut tillträda, men utan ett budgetunderlag och utan sin koalitionspartner sedan sju år tillbaka.

Min fråga gäller just det här, för Miljöpartiet säger sig vilja återvända till regeringen efter valet. Man vill lägga ned ännu mer kärnkraft, göra drivmedlen ännu dyrare, stoppa fler gruvprojekt, fortsätta blockera tuffa insatser mot brottsligheten och återgå till den migrationspolitik som gällde före 2015. Min fråga till statsministern lyder därför: Kan hon ge besked här i dag, inför svenska folket och dess valda ombud, huruvida Miljöpartiet är välkommet tillbaka till Rosenbad om nu olyckan är framme och Magdalena Andersson får bilda regering igen i höst?

Anf. 27 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Vi har haft ett gott samarbete med Miljöpartiet under de här åren. Jag pratade tidigare om den gröna industriella revolutionen som nu skapar tusentals jobb runt om i hela Sverige och om kommunalråd som svettas med hur de ska kunna bygga ut samhället för att klara de nya jobben

som strömmar till. Miljöpartiet har varit en viktig drivkraft för den utveckling som vi just nu ser, så Miljöpartiet har bidragit stort till Sverige.

Med det sagt kommer vi socialdemokrater att gå till val som enskilt parti på det sätt som vi har gjort tidigare. Vi har sagt hur vi kommer att lägga fram vår valstrategi, och vilka besked vi ger inför valet kommer vi att kunna återkomma till.

Min fråga till Ebba Busch, om det nu är viktigt att ge tidiga besked, är om Ebba Busch kommer att vara beredd att sitta i en regering där även Sverigedemokraterna ingår.

Anf. 28 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Det är något slags underförstådd förförståelse i svensk politik att Socialdemokraterna inte riktigt behöver redogöra för hur saker och ting ska gå till när de bildar regering men att den andra sidan behöver göra det.

Jag har inga problem med att göra det. Jag vill att svenska folket ska veta att det finns ett alternativ till den här rödgröna röran, till Socialdemokraterna som alltså tycks vara beredda att ha Miljöpartiet i regeringen igen men som inte kan svara på hur man ska få igenom en budget eller om man nu kan förhandla med Vänsterpartiet och vad Centerpartiet då har sagt om det – Centerpartiet som inte vill stötta en regering som pratar med vare sig Vänsterpartiet eller Sverigedemokraterna, trots att båda partierna är folkvalda.

Vårt alternativ är tydligt: En ny start för Sverige, i skarp kontrast till den här röran, där fyra partier vill se en annan regering och Kristdemokraterna och Moderaterna i regeringsställning. Men vi samarbetar och förhandlar med alla partier i Sveriges riksdag och med Sverigedemokraterna och Liberalerna speciellt.

(Applåder)

Anf. 29 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag tar det som ett tydligt löfte. Vi får se vad Jimmie Åkesson har för synpunkt på detta.

Nu var det ju Ebba Busch som ville ha tidiga besked. Min bedömning är att man ska vara försiktig. Är det något vi lärt oss efter regeringsbildningen hösten 2018 är det att man ska vara försiktig med att låsa sig alltför mycket före valet. Jag tror att man därmed riskerar att det blir komplicerade förhandlingar igen.

Däremot är vi socialdemokrater oerhört tydliga med att vi inte kommer att samarbeta eller samverka med Sverigedemokraterna. Det är det tydliga besked som vi gett tidigare och som jag naturligtvis står fast vid. Exakt hur vi kommer att formulera oss inför valet kommer vi att återkomma till i god tid. Men jag tar det som ett tydligt löfte från Kristdemokraterna att aldrig sitta i regering med Sverigedemokraterna, och det är viktig information till svenska folket. Det kommer naturligtvis vi socialdemokrater heller inte att göra.

(Applåder)

Anf. 30 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Jag tänkte återkomma till den energikris vi ser i Europa.

Energifrågan är ju väldigt viktig. Den är avgörande för klimatet, som befinner sig i en allvarlig situation där vi måste göra mer för att ställa om. Den är också viktig ur säkerhetsaspekt, då det handlar om geopolitiska maktmedel. Vi ser hur den ryska aggressionen ägnar sig åt detta.

Det är viktigt för svenska företag att ha tillgång till säker och hållbar leverans av el. Det är också viktigt för konsumenterna, som nu så att säga slipar skridskorna på elmätaren.

Är det helt omöjligt att regeringen tänker sig att bredda energimixen och ser en framtid för svensk modern kärnkraft för att balansera den vindkraft som också är väldigt bra, solkraft, framtidens vätgas och så vidare? Är det helt otänkbart?

Anf. 31 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Det är ju fullt möjligt för företag att bygga ny kärnkraft i Sverige, men det finns inga sådana ansökningar. Jag antar att det beror på att man inte bedömer att det är lönsamt.

Däremot ser vi nu väldigt många företag som ansöker om att få bygga vindkraft. Här finns ansökningar som skulle kunna dubbla den svenska elproduktionen. Det är också något som byggs mycket snabbare än ny kärnkraft och som genererar billigare el. Det är ju något som skulle komma väl till pass.

Jag hoppas att Liberalerna vill vara en konstruktiv partner när det gäller att se till att vi snabbt kan bygga ut vindkraft så att vi kan få snabbt utbyggd och billig el till både konsumenter och företag, som just nu kämpar med alldeles för höga elräkningar.

Anf. 32 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Det där är vi helt överens om. Men Sverige tänkte en gång 24 reaktorer, och det blev 12. Nu har vi 6 kvar, och det finns starka krafter i den här kammaren som gör allt för att de också ska stängas ned.

Vi pratar om den viktiga reglerbara kraften. Den vattenkraft som vi har i Sverige betalade vi också ett pris för ur naturperspektiv när vi exploaterade våra älvar. Det var nödvändigt då, under det kalla kriget efter andra världskriget. Men nu ser vi framåt.

Jag hörde i ett tidigare replikskifte med Vänsterpartiet om elmarknaden att man ska isolera Sverige. Man ska liksom bygga en mur, inte mot Mexico men mot hela omvärlden. Det låter jättekonstigt, måste jag säga, för oss som tror på samarbete. Det utgår jag från att statsministern också gör.

Vi måste ha en prissättning av all elproduktion som gör det rimligt att investera i kärnkraft. I dag har vi sådana straffskatter på kärnenergi att det inte går att investera. Är man beredd att sänka de skatterna för att möjliggöra kärnkraft?

Anf. 33 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Högern pratar väldigt mycket om kärnkraft. Det är fritt fram att bygga kärnkraft. Det är alltså fullt möjligt att göra det, men det sker inte.

Ska man då se till att det byggs kärnkraft måste man ha en tydlig plan. Vem ska bygga? Var ska det byggas? Och framför allt, hur ska det finan-

sieras? Ska det läggas som en ytterligare avgift på svenska konsumenters elräkningar? Den planen finns ju inte. Och innan den planen finns blir det bara prat. Men svenska hushåll kan inte värma upp sitt boende med prat-kvarnar.

Det behövs el, här och nu. Då måste vi skynda på den elutbyggnad som marknaden vill göra här och nu. Det är vindkraften, och där hoppas jag att vi kan samarbeta och dra tillsammans så att vi snabbt kan bygga ut billig förnybar el.

(Applåder)

Anf. 34 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Min replik anknyter till den förra. Vi välkomnar att regeringen nu gör insatser för att sänka elkostnaderna för hushållen i detta akuta läge. Men det räcker inte. Vi måste också göra stora insatser för att få en bättre fungerande elmarknad framöver.

Miljöpartiet har tillsammans med Socialdemokraterna i regering gjort stora insatser för en hållbar elförsörjning. Tillsammans har vi sett till så att över 100 miljarder kronor har investerats i ny vindkraft. Detta har gett mångdubbelt mer grön el från vind i Sverige – el som nu bidrar till den fantastiska gröna industriutbyggnad som just nu sker och som också har lett till att vi, trots att det nu är höga priser, under många år har haft väldigt låga elpriser i europeiskt perspektiv.

Tillsammans har vi också fått igenom ett mål i riksdagen om att ha 100 procent förnybar el i Sverige om mindre än 20 år. Därför är det så förvånande att den socialdemokratiska regeringen nu öppnar dörren för ny kärnkraft genom att vilja ge den stöd inom EU:s gröna taxonomi. När industrin vill ha grön el, när vindkraft ger den billigaste elen och när vi inom kort kan nå ett hållbart och säkert elsystem, varför vill ni då stödja dyr, försenad och riskabel kärnkraft?

Anf. 35 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Taxonomin är något vi kommer att behöva enas om i hela EU. Kärnkraften kommer att vara en del av den europeiska energimixen under en period framöver. Därför är vår bedömning att kärnkraften behöver vara en del av taxonomin och därför kommer att ingå i den. Det är också den linje som regeringen har drivit i Bryssel.

Sedan finns en annan fråga i detta. Högeroppositionen menar att vi därmed också ska säga att kärnkraften är hållbar. Detta är, menar jag, ett ointellektuellt förhållningssätt. Om kärnkraften är hållbar eller inte kommer vi inte att veta förrän om många generationer framåt. Det går faktiskt inte att uttala sig om just nu.

Anf. 36 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Det är just nu vi har möjlighet att ytterligare öka produktionen av grön, förnybar el. Det finns ansökningar för havsbaserad vindkraft i Sverige som avser många gånger mer än det som Sverige i dag förbrukar. Detta är den potential vi har att få så mycket produktion att vi kan fortsätta att hålla låga elpriser för både industrin och hushållen framöver.

Men då måste vi såklart prioritera. Vi måste säga att vi ska rikta insatserna och investeringarna mot det som faktiskt kan ge mer grön el på kort

sikt så att vi också kan hålla låga priser. Och det är vindkraft som industrin efterfrågar.

Då behöver vi också göra insatser för att snabba på utbyggnaden. Miljöpartiet har inom regeringen drivit på för att få fram utredningar, till exempel den om att ta bort vindkraftsvetet och Klimaträttsutredningen om hur handläggningstiderna kan kortas. Nu när listan över propositioner för våren kom fanns dessa förslag tyvärr inte med, vilket riskerar att försena införandet av grön el i Sverige. Varför vill Socialdemokraterna inte gå fram med de lösningar som finns och som går att genomföra nu på kort sikt?

Anf. 37 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag delar helt Per Bolunds ambition att vi ska bygga ut det som går snabbt, skapar billig el och dessutom är miljövänligt. Vi behöver se till att samarbeta i riksdagen och, inte minst, i våra kommuner, där det just nu tyvärr går alltför trögt att ge kommunala tillstånd till den utbyggnad av havsbaserad vindkraft som skulle kunna skapa ny, billig grön el snabbt.

Min bedömning är dock att kärnkraften kommer att vara en del av den svenska och, inte minst, den europeiska energimixen under ett tag framöver och därför också kommer att ingå i taxonomin. Jag bedömer också att detta är en förutsättning för att vi ska kunna enas om taxonomin.

Anf. 38 ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Moderaterna och Socialdemokraterna leder nu i praktiken var sitt regeringsalternativ med var sitt regeringsunderlag – ett regeringsunderlag som är överens om hur de största samhällsproblemen ska lösas och därför kan få saker gjorda och ett regeringsunderlag som gång på gång visar att man tycker så olika att stora problem inte får någon lösning alls.

Det är ett regeringsunderlag som inser att riktig integration kräver minskad migration mot ett regeringsunderlag som vill att fler människor utan asylskäl ska få stanna i Sverige. Det är ett regeringsunderlag som vill ta itu med det farliga skuggsamhället med människor som lever illegalt i Sverige och ett regeringsunderlag som häromdagen förstod att det problemet faktiskt finns.

Det är ett regeringsunderlag som förenas av en vilja att få ordning på Sverige mot ett regeringsunderlag som saknar en gemensam bild av vad som är problemet och är helt oense om vad som är lösningen. Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och kanske Centerpartiet har ingen gemensam politisk riktning.

Nyligen underströk Miljöpartiet det som varje sosse vet och fruktar: att Miljöpartiet efter valet bara kommer att acceptera en regering som man själv sitter i. Miljöpartiet kräver inte bara kompromisser utan ministerposter och vetorätt i alla viktiga frågor. En socialdemokratisk regering är alltså också en miljöpartistisk.

Sverige behöver en ny regering, vars främsta drivkraft är att lösa Sveriges stora problem – inte en regering vars enda drivkraft är att behålla makten.

(Applåder)

Anf. 39 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Den svenska marknadsskolan är världsunik. I inget annat utvecklat land i världen har man gått lika långt som det svenska skolmarknadsexperimentet. Resultatet talar sitt tydliga språk. Extremister driver religiösa grundskolor som förstärker segregationen. Svenska skattepengar har hamnat hos såväl islamistpartier i Somalia som sexklubbar i Thailand. Stora internationella riskkapitalbolag pumpar ut miljarder i vinster. Pengar som ska gå till fler lärare, nya böcker och suddgummin går i stället till lyxjakter och skatteparadis.

Min fråga är: Menar moderatledaren rent intellektuellt att det nuvarande marknadssystemet faktiskt är det bästa möjliga för Sverige och våra elever? Om inte, orkar Ulf Kristersson lägga om Moderaternas politik?

Anf. 40 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Inget annat land i världen har en svensk välfärdspolitik, där vi betalar saker gemensamt men var och en får välja själv. Inget annat land accepterar att människor utan stora plånböcker kan betala för skola på det allmännas bekostnad, en skola som de själva har valt till sina egna barn. Inget annat land har detta.

Säg som det är, Magdalena Andersson! Ni är emot valfriheten. Ni var emot den när den infördes, och ni har varit emot den sedan dess. Ni gillar inte idén att familjer ska kunna välja en skola som passar deras egna barn. Vi ska ta tillbaka den demokratiska kontrollen över skolan, säger ni. Det betyder: Lägg ned Internationella Engelska Skolan! Ring hem till de föräldrarna och berätta att ni tänker lägga ned deras skola, för ni ska bestämma själva. Sluta hyckla om skolpolitiken!

(Applåder)

Anf. 41 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag tolkar det som att svaret är ja. Ulf Kristersson vill att pengar som vi alla betalar in i skatt, som ska gå till barnen i skolan för att de ska få rätt undervisning, studiematerial, pennor, suddgummin, böcker och allt annat, som skolhälsovård, bibliotek och gymnastiksal, i stället ska pumpas ut i stora vinster till internationella bolag. Kanske ska svenska skolor köpas upp av främmande makt?

Jag vill att vi ska ha kontroll över detta. Jag vill att skattepengarna ska gå till det de är avsedda för.

Med detta sagt ser jag gärna en mångfald av skolor. Det finns många skolor i Sverige som drivs av fristående aktörer, stiftelser och annat vars syfte inte är att tjäna pengar, och det är unikt.

Och det är också så att Moderaternas partivänner från andra länder har varit här och tittat och konstaterat: Så skulle vi aldrig göra i vårt land.

(Applåder)

Anf. 42 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Det beror på att man i många länder i stället låter människor med stora plånböcker gå i privata skolor. I Sverige har vi valt att låta människor välja själva, oavsett ekonomi. Det är en unik del av den svenska välfärdsmodellen som ni aldrig har förstått, Magdalena Andersson.

Faktum är att vi vill behålla valfriheten och lösa de riktiga problemen. Statsministern vet lika väl som jag att de riktiga problemen inte handlar om Internationella Engelska Skolan. Det handlar om de skolor som inte har någon kvalitet över huvud taget – skolor där hälften går ut utan betyg och kommer in i gymnasiet. Det handlar om skolor i segregerade områden där det är så stökigt på dagarna att föräldrar gör allt de kan för att få sina barn därifrån. Det är det riktiga problemet.

Tänk om Sverige kunde lösa riktiga problem i stället för att hitta på problem som ursäkt för att ta tillbaka makten till Socialdemokraterna! Och dessutom, om nu detta var så viktigt, varför gjorde ni ingenting under de sju år ni hade makten?

(Applåder)

Anf. 43 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! För nästan ett år sedan satt Ulf Kristersson i en studio på SVT och sa att Sverigedemokraternas retorik hade förändrats och att de hade blivit ett mer seriöst parti. Nu, ett år senare, är ju frågan vad som egentligen har förändrats hos Sverigedemokraterna, förutom att de nu får samarbeta med Moderaterna och Kristdemokraterna.

Partiet har ju profilerade företrädare som kallar islam – en religion som samlar 1,6 miljarder människor – en förskräcklig religion och ideologi. De vill förbjuda alla muslimska friskolor och begränsa alla andra språk än svenska i skolan. Partiledaren Jimmie Åkesson säger i riksdagens talarstol att en kurdisk kommunist avgör viktiga frågor och syftar på en folkvald ledamot av Sveriges riksdag. Hur ser Ulf Kristersson på Sverigedemokraternas retorik i dessa frågor, och vad har egentligen förändrats?

Anf. 44 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Jag tycker att varje parti och varje partiledare ska ta ansvar för vad egna ledamöter säger och uttrycker. Rikta frågan till Jimmie Åkesson, Annie Lööf!

Vad jag däremot menade var att jag tycker att alla partier i Sveriges riksdag har varit konstruktiva under den långa pandemitiden. De har varit samtalsbara, samarbetsvilliga och skött sig på ett seriöst parlamentariskt vis. Det tycker jag är viktigt.

Dessutom tog jag fasta på att Sverigedemokraterna i rätt många frågor har intagit vettiga parlamentariska ståndpunkter. Jag noterade att Annie Lööf alldeles nyss i sin replik till statsministern korrekt påpekade att statsministern borde anpassa sig efter den parlamentariska majoriteten för en svensk Nato-option. Jag håller helt med, och jag gratulerar Annie Lööf till samma ställningstagande som Sverigedemokraterna. Utan deras stöd hade det inte funnits en sådan majoritet. Det vill ni inte låtsas om.

(Applåder)

Anf. 45 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Jag har inga problem med att tycka lika som Sverigedemokraterna i olika frågor. Vi har tyckt lika i ett antal olika frågor under många år. Jag lyfte ju själv upp detta med Nato-optionen för bara en timme sedan.

Men min fråga handlade inte om detta utan om just deras värderingar och retorik. Genom att säga att Sverigedemokraterna har förändrats, blivit seriösa och tonat ned sin retorik, eller att som Moderaternas Elisabeth Svantesson med hänvisning till gruppsyck ta avstånd från tidigare uttalanden om att SD har en rasistisk politik, är ju Moderaterna med och legitimerar Sverigedemokraternas främlingsfientliga politik. Man rentvättar och står upp för en politik som jag tycker ökar splittringen i vårt land.

Jag känner ju Moderaterna väl. Det är ett framtidsoptimistiskt parti med respekt för historiens lärdomar. Det jag inte förstår är hur man då kan legitimera Sverigedemokraternas främlingsfientlighet.

Därför ställer jag min fråga igen. Detta handlar inte om sakpolitik, utan det handlar om Sverigedemokraternas retorik och ställningstaganden. Har de lämnat hatet och främlingsfientligheten bakom sig? Och var går gränsen för Moderaternas partiledning? När ska man ta avstånd från rasistiska uttalanden från samarbetspartiet?

Anf. 46 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Det är ju välkänt att både Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet har en unken historia. Annie Lööf säger att det inte handlar om sakfrågor. För mig handlar det dock om sakfrågor. Den unkna historien måste de själva göra upp med. Jag tar fasta på problem som kan vi lösa i den här kammaren där vi tycker tillräckligt lika för att göra gemensam sak.

Därför valde jag att göra upp med Vänsterpartiet om mer pengar till äldreomsorgen utan att legitimera Vänsterpartiets syn vare sig på Kuba eller på marknadsekonomin. Därför väljer jag att göra upp med alla partier i olika sakfrågor, för jag söker gemensamma lösningar på gemensamma problem.

Jag tar fasta på sakfrågorna, och jag har respekt även för politiska företrädare som tycker annorlunda än jag själv. För mig är det politiskt hantverk.

(Applåder)

Anf. 47 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Ulf Kristersson har ju varit socialförsäkringsminister i en alliansregering. Fredrik Reinfeldt och Alliansen gjorde mycket omfattande försämringar i sjukförsäkringen när det begav sig. Löntagare som hade betalat in till sjukförsäkringen fråntogs i princip sin försäkring, och alliansregeringen använde pengarna till att göra mycket annat som de tyckte var trevligt.

Om man ska vara helt ärlig bidrog inte heller Annika Strandhäll, som ju efterträdde Kristersson, till att förbättra situationen. Trots Socialdemokraternas eviga löften om bättre välfärd fortsatte även hon att utförsäkra svårt sjuka personer.

Nu har vi ett genombrott. Vänsterpartiet har genomfört ett stort antal förbättringar i den här budgeten: ökad garantinivå i sjuk- och aktivitetsersättningen, bostadstillägg och bättre regler för att kvalificera sig. Vilka av dessa saker vill Ulf Kristersson ta bort? Prata gärna om karensdagen och stupstocken också.

Anf. 48 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Som jag just sa till Annie Lööf tar jag gärna fasta på saksåndpunkter där vi tycker lika, och jag tar lika gärna fasta på skiljaktigheter där vi inte tycker lika.

Nooshi Dadgostar uttryckte sin ståndpunkt men sa fel på slutet: Mycket omfattande förbättringar är vad jag genomförde under min tid som socialförsäkringsminister. Jag gjorde mycket omfattande förbättringar av en försäkring som är jätteviktig men inte funkade. Det var en försäkring som, med Göran Perssons ord, ledde till dubbelt så höga sjukskrivningstal som vad vi borde ha. Det var hundratusentals förtidspensionärer som kunde arbeta. Människor hade dubbelt så långa sjukskrivningstider som i andra länder. Så kan man inte ha det. Då äventyrar man välfärdssystem som är jätteviktiga för människor som ibland blir sjuka och måste komma tillbaka till jobbet.

Dessa förändringar gjorde jag, och det berodde på att jag tror på den svenska grundläggande modellen: Arbeta när du kan, var sjuk när du inte kan jobba, och kom tillbaka till jobbet så fort som det över huvud taget är möjligt. Arbetslinjen kallar vi detta.

(Applåder)

Anf. 49 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Jag noterar att Ulf Kristersson inte vill säga vilka försäkringar han vill genomföra. Det är ett besked som svenska folket vill ha det här valåret.

Ulf Kristersson representerar ju en regering som utförsäkrade närmare 100 000 svenskar ur deras egen försäkring, som de själva betalat för. Ulf Kristersson, respektera äganderätten! Se till nu att vi får en försäkring som fungerar för Sveriges löntagare! Det är det som är arbetslinjen. När man kommer in i jobb ska man också vara försäkrad i det arbetet, för vi betalar för det själva.

Jag ställer frågan igen, eftersom Ulf Kristersson inte ville svara tidigare. Han får en ny chans att berätta för svenska folket vad han vill göra för framtiden. Vilka delar av detta tänker Ulf Kristersson rulla tillbaka? Är det garantivån han tänker sänka? Ska bostadstillägget sänkas? Ska skatterna höjas igen för personer som har sjuk- och aktivitetsersättning? Ska karensdagarna utökas? Ska stupstocken återinföras, Ulf Kristersson?

Anf. 50 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Vi som har jobbat ganska många år med socialförsäkringar vet några saker. En sådan sak är: Om man inte kan arbeta och aldrig mer kan jobba ska man ha förtidspension, det som heter sjuk- och aktivitetsersättning på byråkratisk svenska. Det får man också i Sverige. Är man inte nöjd överklagar man till domstol. Om man däremot skulle kunna återkomma till arbete ska man så snabbt som möjligt få hjälp och stöd för att komma tillbaka till arbetsmarknaden och försörja sig själv igen. Den grundprincipen är för mig helig. Den som aldrig kan jobba ska få hjälp och stöd och förtidspension. Den som kan jobba ska tillbaka till arbetsmarknaden.

Dagens problem, fru talman, ser lite annorlunda ut. Det stora bekymret i dag i fråga om bidragsberoende handlar om att hälften av landets vuxna invandrare inte kan försörja sig själva. Det är dagens utanförskap. Det handlar tyvärr inte om socialförsäkringar, för de ligger inte där över huvud taget. Det handlar om socialbidrag som inte fungerar, svenskkunskaper och dålig utbildning. Människor som kan jobba ska jobba, för om de inte gör det får alla andra i stället betala för dem.
(Applåder)

Anf. 51 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Ulf Kristersson har ägnat sig ganska mycket åt att baktala Miljöpartiets politik, som nu leder till stora gröna industriinvesteringar runt om i hela landet. Men själv har Ulf Kristersson inte mycket att komma med, annat än munväder. Och munväder värmer inte några hus och skapar inte el till svenska industrier.

Moderaterna och Ulf Kristersson har pratat om att man vill satsa på alla relevanta energislag, men i praktiken bedriver man en organiserad kampanj mot investering i ny grön el. Moderaterna säger nej till mer än 60 terawattimmar ny vindkraft runt om i Sverige. Det är ungefär hälften av den svenska elproduktionen i dag.

Man pratar om kärnkraft, men den tar uppskattningsvis 20 år att bygga. Det har vi sett i till exempel Finland, Frankrike och Storbritannien. Industrin säger att man behöver grön el här och nu. Från Ovako säger man att man utgår från att alla politiker på alla nivåer inser att tidsfaktorn är viktig. Vi måste jobba med det vi har och det vi vet i dag.

Då vill jag ställa en fråga till Ulf Kristersson: Hur rättfärdigar Moderaterna sitt motstånd mot vindkraften inför företag som Ovako, Northvolt, Volvo Cars och Holmen, som behöver grön el här och nu?

Anf. 52 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Jag baktalar verkligen inte Miljöpartiets politik. Vi tycker olika. Jag har respekt för att vi tycker olika. Ärligt talat: Det är Socialdemokraterna som gärna baktalar er, Per Bolund. Nu låtsas de som att de inte har kunnat göra allt de velat göra eftersom ni satt i regeringen, och nu vill de någonting annat än de har velat under sju år med er i regeringen. Det där får ni lösa själva, men det antyder vad som händer om olyckan skulle vara framme och ni skulle vinna valet, vad nu "vinna valet" betyder för er del. Då ska ju ni som tycker så olika i olika frågor samregera igen. Det tänker vi stoppa.

Vindkraft är bra, men det blåser inte alltid. Vindkraft är alltså bra, men det blåser inte jämt. Ju mer vindkraft vi ska ha i det här landet, desto mer stabil, planerbar baskraft måste vi också ha i det här landet. Jag är för vindkraft. Jag är för vattenkraft. Jag är för solkraft. Och jag är för kärnkraft. Det är precis den mix som de flesta internationellt hävdar behövs om vi ska klara av kombinationen dubbelt så mycket elanvändning och klimatkris.

(Applåder)

Anf. 53 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Det är bara munväder Ulf Kristersson kommer med. Man säger att man är för energislag. Samtidigt säger moderater nej till vindkraftsprojekt runt om i hela landet – projekt efter projekt efter projekt. Det handlar om 60 terawattimmar, som svensk industri behöver. De säger till och med nej till vindkraftsprojekt till havs som man knappt kan se ens med kikare från land. Detta visar på att man bedriver en kampanj just för att man bara vill satsa på ett energislag, kärnkraften. Och där vet vi att ingen vill bygga. Det är en radioaktiv rökridå, byggd av populism och hittepå.

Men man säger inte bara nej till vindkraft. Man säger också nej till energieffektivisering. När Moderaternas, Kristdemokraternas och Sverigedemokraternas budget gick igenom med stöd av Centerpartiet strök man också energieffektiviseringsprogram som till exempel handlade om att hyresgäster skulle kunna få billigare elräkningar och att industrin skulle kunna använda energin mer effektivt.

Man pratar om att man vill ha många olika energislag, men i praktiken motarbetar man de energislag som fungerar här och nu. Det är ett svek mot svensk industri och svenska hushåll.

(Applåder)

Anf. 54 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! När jag pratar med svensk industri – det gör jag väldigt ofta, inte minst i dessa frågor, inte minst denna vinter – hör jag gång på gång samma sak: Garantera pålitlig, stabil och prisvärd el! Det är precis det vi inte har i dag i Sverige. Det är exakt detta som ni har skapat genom att systematiskt avveckla kärnkraften. Det är precis det som de vill komma undan ifrån.

De är inte emot vindkraft. Jag är inte emot vindkraft. Men det blåser inte alltid. Vill vi ha mycket vindkraft måste vi också ha mycket vattenkraft och mycket kärnkraft. Ska vi fördubbla elanvändningen de kommande två decennierna krävs det en magnitud av detta. Det fattar nästan alla. Låtsas vi som att vi inte behöver kärnkraften och som att vi inte behöver en baskraft som är fossilfri låtsas vi att klimatkrisen inte finns över huvud taget.

(Applåder)

Anf. 55 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Fru talman! Vi har bara börjat, sa statsministern i sitt inledande anförande. Huvaligen! Usch! Jag delar Ulf Kristerssons uppfattning att det inte under några omständigheter får bli fyra år till med en socialdemokratiskt ledd regering, oavsett hur den ser ut, särskilt som statsministern säger att det vi nu ser, hur landet ser ut i dag, bara är början.

Människor skjuts på våra gator. Människor dör i vårdköer. Människor får ta lån för att klara elräkningen. Människor som har gjort rätt för sig ett helt liv lever ändå i fattigdom. Det finns många oerhört allvarliga problem i vårt land i dag, fru talman. När statsministern säger att man bara har börjat ställa till alla dessa problem tror jag att de allra flesta – jag hoppas verkligen det – som ska gå till val i höst förstår att vi måste byta ut denna regering.

Det behövs ett nytt styre i Sverige, ett nytt styre som ser vilket allvarligt läge vårt land befinner sig i och som naturligtvis också har både en vilja och en politik för att göra någonting åt den situation som vi befinner oss i och föra vårt land tillbaka på rätt spår igen. Det handlar om minskad invandring och en kravbaserad integrationspolitik, om hårdare straff, om fler poliser med rätt befogenheter, om utbyggd vårdkapacitet, om högre pensioner, om mer, inte mindre, kärnkraft och om stabil elproduktion.
(Applåder)

Anf. 56 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! I november röstade högerpartierna som bekant igenom några ändringar i regeringens budget, och Jimmie Åkesson var stolt över sitt inflytande.

Vad använde han det inflytandet till? Han valde att införa en ny funkisskatt, en straffbeskattning för personer som inte kan arbeta på grund av till exempel medfödd funktionsnedsättning, kronisk sjukdom eller allvarlig skada. När Jimmie Åkesson fick bestämma blev resultatet att dessa människor kan betala upp till 1 800 kronor mer i skatt varje år jämfört med människor som arbetar. Det är vad en stor del av budgetreservationen handlar om.

Min fråga till Jimmie Åkesson är därför: Varför ska personer som har ett funktionshinder som gör att de inte kan arbeta betala mer i skatt än löntagare och pensionärer?

Anf. 57 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Jag måste säga att det förvånar mig att statsministern, som är ganska ny som statsminister men som har varit finansminister i vårt land i ganska många år, väljer att rycka ut en liten, liten rad i en budget och använda den på det sätt som hon nu gör. Det är inte seriöst att göra på det sättet, utan man måste se budgeten som en helhet.

I den helhet som vi har bidragit till att få igenom här i kammaren får de allra flesta människor som tillhör någon form av utsatt grupp, till exempel de med någon form av funktionsvariation och de som är äldre och fattiga, det totalt sett avsevärt bättre ställt än med den budget som Magdalena Andersson i egenskap av finansminister lade fram tidigare i höstas.

Det är fakta. Jag tycker att man ska hålla sig till fakta och se till helheten, inte till enskildheter.

Anf. 58 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jimmie Åkesson svarar inte på frågan. Varför inför man den här funkisskatten? Varför är det rätt att personer som har en kronisk sjukdom, en allvarlig skada eller som är födda med ett funktionshinder som gör att de inte kan arbeta ska betala högre skatt?

Jimmie Åkesson kan kalla det för en enskild rad. Men det spelar roll hur man värderar människor, till exempel genom en särskild straffbeskattning.

Det är precis därför som det har varit så viktigt för regeringen att ta bort den orättvisa pensionärsskatten. I budgeten som vi lade på bordet hade vi tagit bort den orättvisa funkisskatten. Men Jimmie Åkesson använder sitt inflytande till att återinföra den. Varför?

Anf. 59 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Här har vi återigen de halmgubberesonemang som vi alltid hör från socialdemokratin och från den regering som vi nu har haft i snart åtta år. Som sagt, jag tycker inte att det är seriöst att se saker på det sättet.

Ska man utifrån att läsa ett budgetdokument, en budget som ligger till grund för styrningen av egentligen all offentlig verksamhet, bedöma hur människor värderas måste man göra det på helheten. Jag tror att jag och statsministern är överens om det. Helheten är – och detta är ett faktum – att människor också i den grupp som statsministern nämner får det avsevärt bättre än om statsministerns egen budget hade gått igenom. Man får mer pengar i plånboken. Man får en ökad ekonomisk standard med den budget som vi drev igenom.

Det tycker jag är ett bevis på att vi värderar människors behov och människor med särskilda behov högre jämfört med regeringen.

Anf. 60 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Ryssland fortsätter att använda militära påtryckningsmedel för att nå politiska mål genom fortsatta aggressioner vid gränsen till Ukraina och försök att diktera villkoren för andra länders försvars- och säkerhetspolitik, däribland Sveriges. Det är ett oacceptabelt agerande som kräver tydliga svar från svensk sida.

Därför tycker jag att det är djupt olyckligt att Sverigedemokraterna jämställer en auktoritär, aggressiv regim som den ryska med det samarbete som finns mellan ett stort antal demokratiska stater. Det är inte bara otydligt – det är undfallande. På Sverigedemokraternas hemsida kan man nämligen läsa att Sverigedemokraterna anser att Sverige ska ”respektera balansen mellan stormakterna”. Varför är det alltid så svårt för Sverigedemokraterna att välja mellan demokratiska och auktoritära regimer? Vad exakt menar Sverigedemokraterna med den här formuleringen?

Anf. 61 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Det var nog något av det mest långsökta jag har upplevt i den här kammaren under alla de partiledardebatter jag har deltagit i, och det är ganska många – fler än de flesta, tror jag.

Det är klart att läget är synnerligen allvarligt. Det har det varit under en väldigt lång tid. Läget var allvarligt även på den tiden då en majoritet i den här kammaren inte tyckte att vi behövde något försvar. Man menade att kalla kriget var slut. Muren hade fallit, det fanns inte längre någon hotbild och så vidare. Därmed valde man att montera ned hela vår försvarsförmåga och satsa på ett insatsförsvar som åker runt och räddar världen i stället för att skydda vårt territorium.

Detta har vi konsekvent protesterat mot under alla år vi har suttit i riksdagen och även under de år som vi inte gjorde det, före vårt riksdagsinträde. Ingen behöver tvivla på vår trovärdighet när det gäller Sveriges förhållande till en auktoritär, imperialistisk regim som den ryska – inte ens Annie Lööf.

Anf. 62 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Jag upprepar bara vad som står på Sverigedemokraternas hemsida om att man ska ”respektera balansen mellan stormakterna”, det vill säga mellan Ryssland och USA.

Sanningen är att detta bara är ett i raden av exempel på hur svårt det är för Jimmie Åkessons parti att hamna rätt kring värderingar. Jimmie Åkesson kan inte välja mellan Viktor Orbán och Merkel, inte heller mellan Emmanuel Macron och Vladimir Putin, och han stöttade en amerikansk president som anstiftade en statskupp och underkände ett valresultat.

Nu framför Sverigedemokraterna vilsna idéer om att USA och Ryssland är jämbördiga och att det behöver finnas en balans dem emellan. Det står svart på vitt, och det är er politik, Jimmie Åkesson. Vad menar man egentligen med detta? Det är det som är frågan. Varför är det så svårt att välja mellan demokratiska och auktoritära regimer? Det börjar alltmer att framstå som att Sverigedemokraterna har ett demokratiproblem.

Anf. 63 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Vi har inget demokratiproblem. Det är möjligt att Annie Lööf har problem att förstå eller att låta bli att dra väldigt långtgående slutsatser utifrån märkligheter som hon själv hittar på. Jag vet inte vilken verklighet Annie Lööf lever i.

Det finns naturligtvis inget som helst utrymme för en demokratiskt sinnad svensk politiker att på något sätt jämställa den del av världen som vi tillhör med den del av världen som förtrycker människor, som hotar sina grannar militärt och så vidare. Vi har heller aldrig gjort det, utan det är Annie Lööf som står här och hittar på det med långsiktiga, väldigt märkliga resonemang.

Jag köper inte det, och jag tänker heller inte ge mig in i den leken och försöka svara på den typ av påhittade halmgubbar som Annie Lööf står här och målar upp. Det är helt enkelt inte relevant. Sverige har självklart ett oerhört ansvar i den nuvarande situationen, och det ansvaret ska vi naturligtvis ta tillsammans med dem som vi samarbetar med i världen.

Anf. 64 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Sverigedemokraterna röstar och agerar både i Sveriges riksdag och i de lokala församlingarna på ett sätt som väldigt kraftigt bidrar till att öka bostadsbristen. Till exempel såg man i Göteborg för inte så länge sedan till att det fattades ett beslut om att alla allmännyttans hyresrätter ska kunna ombildas.

Detta skulle vara ett gigantiskt experiment som leder till att Göteborg alltmer skulle komma att likna den mardröm till bostadsmarknad som Stockholm har till följd av att man har ombildat bort så många billiga hyresrätter. Det handlar om väldigt billiga, äldre hyresrätter som finns i hela staden. Det är oerhört många som i stället blir mycket dyrare bostadsrätter, vilket kommer att öka på bostadsbristen.

Därutöver tog man bort investeringsstödet i statsbudgeten i höstas. Varför är det så viktigt att inte bygga fler billiga hyresrätter och inte behålla de billiga som finns?

Anf. 65 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Jag har aldrig påstått att det är viktigt att inte bygga fler billiga hyresrätter. Jag lägger mig inte heller i den kommunala politiken i Göteborg, för jag kan inte den. Nooshi Dadgostar kan den förmodligen betydligt bättre än jag. Jag tycker att vi lämnar den därhän.

Det är dock klart att vi har en bostadsbrist, inte minst i våra storstadsområden. Den behöver man hantera på olika sätt beroende på var i landet man befinner sig. Framför allt i mindre och medelstora städer runt om i landet handlar det i väldigt hög grad om planberedskap och om att vara offensiv för att få bostadsbyggandet på plats. Vad olika entreprenörer sedan väljer att bygga är det rimligen inte jag som ska bestämma, eller någon annan politiker i den här församlingen, utan det borde rimligen vara upp till marknaden att avgöra vad som ska byggas och inte. Jag utgår ifrån att Nooshi Dadgostar har en annan uppfattning, men jag har inte det.

Anf. 66 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Jag noterar att Sverigedemokraterna inte tänker bidra på något sätt till att lindra den stora bostadsbrist som finns i Sverige. Tvärtom agerar man inte bara lokalt – vilket Jimmie Åkesson vill ta avstånd från, och det förstår jag att han vill – utan även på riksplånet, där man vill ta bort alla de system som finns för att se till att vi snabbt får fram billigare bostäder. För att människor ska kunna leva sina liv är det oerhört viktigt att de hittar en bostad och att unga människor kan flytta hemifrån. Det verkar dock inte vara någonting som berör Sverigedemokraterna.

Det är också så att regeringen för några månader sedan lade ett förslag på riksdagens bord om att de hyresgäster som får sina lägenheter renoverade inte ska få en chockhöjd hyra. De ska i stället få en infasning så att deras hyra inte chockhöjs direkt. Det berör ju väldigt många hyresgäster i dag. Detta stoppade Sverigedemokraterna. Varför är det viktigt för Sverigedemokraterna att hyresgästerna inte får en okej hyra efter renoveringar?

Anf. 67 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Nu har jag lyssnat på Nooshi Dadgostar i två minuter, och jag har fortfarande inte riktigt förstått vad hon är ute efter – mer än att säga att jag är dålig, men det visste jag redan att hon tycker.

Det är två saker: Det ena är att Nooshi Dadgostar är emot ombildning av hyresrätter till bostadsrätter, och det andra är att hon är för statliga byggsubventioner.

Vi är motståndare till de statliga byggsubventionerna som de ser ut i dag om det inte gäller till exempel särskilda boenden, äldreboenden och så vidare. Där har det nämligen bevisad effekt och har lett till ett ökat byggande. Många bedömare – och jag hör till dem – menar att den typen av byggsubventioner som Nooshi Dadgostar står bakom snarare leder till att det blir ännu dyrare att bygga. Därför är vi motståndare. Det har så att säga ingen effekt trots att det är en väldigt stor politisk-ekonomisk insats. Det är skälet till att vi är motståndare till byggsubventionerna.

Jag har som sagt inte noterat någon annan fråga eller något annat påstående, så jag svarar på detta.

Anf. 68 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Sverige är på många sätt ett nytt land. Mycket går det inte att backa tillbaka med och förändra. Jag är stolt över Sverige på många sätt; vi har ett fantastiskt näringsliv, vi har fantastisk forskning, vi har ett högre utbildningssystem som levererar, kulturellt exporterar vi för en massa varje år och så vidare. Det finns mycket som är bra.

Det finns dock även sådant som är väldigt dåligt. Det är våldet på våra gator, en icke-fungerande och icke hållbar energipolitik och så vidare. Vi samtalar jättegärna med Jimmie Åkesson om detta för att förändra Sverige på det sätt som är rationellt. Där kan vi finna varandra. Men våra värderingar är väldigt olika – våra partier startades ju av helt olika skäl, kan man säga.

Jag har en fråga till Jimmie Åkesson om det här med hjärta. Vad tycker han att barnen i flyktinglägren i Jemen ska göra? Vad ska de äta, och hur ska vi stödja dem?

Anf. 69 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Det är en relevant fråga, även om utläggningen som föregick den var väldigt lång och bred.

Vi har en flyktingsituation i världen som sannolikt är värre än någonsin. När jag började diskutera dessa frågor brukade man prata om 30 miljoner flyktingar runt om i världen, och i dag är det 70–80 miljoner som är på flykt, antingen som internflyktingar eller som flyktingar i ett annat land. En relativt sett liten del av dem har kommit till Sverige, och det har vi inte lyckats särskilt väl med. Det är dock en annan sak.

Det vi behöver göra – och det är detta vi har drivit hela vägen – är att ge de organisationer som är världs bäst på flyktinghjälp i närområdet de resurser de anser sig behöva för att kunna göra det jobb som behöver göras. Det handlar om att i de här lägren tillgodose inte minst barns men också andras rätt till utbildning, tak över huvud, mat, filter, mediciner och allt det där som är nödvändigt för människor. Det har varit vår politik hela tiden, till skillnad från politiken från andra partier i den här församlingen. De vill i stället ta hit ett litet fåtal och lägga tiotals miljarder på dem varje år. Det är dålig politik.

Anf. 70 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Visst är det så att vi har fattat felaktiga beslut. Vi ändrar hela tiden vår politik efter hur omvärlden förändras. Sverigedemokraterna har faktiskt gjort en viss resa vad gäller synen på EU, kvinnors rätt att bestämma över sina egna kroppar och till exempel homosexuellas rättigheter. Det ska man erkänna. Jag välkomnar detta, för jag är ju här för att jag vill att fler ska tycka som Liberalerna och vara mer liberalt sinnade.

Ett område där jag noterar att det fortfarande är svårt att nå fram till Sverigedemokraterna är dock den internationella solidariteten. För oss liberaler är det solklart att vi har ett ansvar också för det som händer i världen. Vi har ett ansvar för de fattiga barn som svälter i Jemens flyktingläger just nu. Därför är det obegripligt att Sverigedemokraterna vill skära ned på svenskt bistånd så kraftigt. Vi har ett moraliskt ansvar att se till att fler människor får frihet att forma sina egna liv. Där går vi isär.

Anf. 71 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! För mig är det helt obegripligt att Liberalerna trots att landet ser ut som det gör i dag, trots de resursbrister vi har i vården och i hela välfärden, trots att människor skjuts på gatorna och så vidare – Johan Pehrson räknade själv upp ett antal problem vi har i dag – fortsatt är beredda att så infernaliskt hårt stå fast vid enprocentsmålet.

Det handlar alltså om 60 miljarder om året. Det är 60 miljarder av svenska skattepengar som ska gå till andra länders medborgare. Hade alla de pengarna gått till fattiga barn i Jemen eller andra delar av världen kanske det hade varit en rimlig prioritering. Det kanske hade varit det. Men de gör inte det, utan väldigt mycket av de här pengarna går rakt ned i fickan på korrupta regimer. Väldigt mycket av pengarna har vi ingen aning om vart någonstans de tar vägen. Det är det som är problemet.

Det är klart att vi ska ta ett internationellt ansvar. Vi har ett moraliskt ansvar, och vi ska ta det. Men vi måste ta det med sunt förnuft och balans, och med tanke på hur vårt land ser ut i dag är det inte rimligt att skicka 60 miljarder rakt ut i ett svart hål. Det är inte rimligt.

Anf. 72 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Under juledigheten såg jag filmen *Don't Look Up* med bland andra Leonardo DiCaprio och Jennifer Lawrence. Den handlar om två forskare som desperat försöker varna världen för en annalkande komet och deras svårigheter att få någon att lyssna till varningarna. Men egentligen handlar filmen, vilket kanske alla utom de i Sveriges Televisions morgonsoffa uppfattade, om misslyckandet med att hantera klimatkrisen. Den handlar om hur politiker inte tar forskningen på allvar och hur man vill skjuta åtgärder på framtiden i stället för att göra det som krävs här och nu.

Det är en rolig film som man gärna skrattar åt, men när man lyssnar till Jimmie Åkesson fastnar skrattet tyvärr i halsen. Sverigedemokraterna och Jimmie Åkesson gör nämligen precis allt det som beskrivs i filmen: De stoppar och motarbetar varje åtgärd för att sänka utsläppen och allt som tar klimathotet på allvar. Det är alltid någon annan som någon annan gång och någon annanstans ska göra någonting åt klimatet. Bonus malus, Industriklivet, Bränslebytet, klimatinvesteringsprogram – allt det är SD emot.

Varför vägrar ni att lyssna till klimatforskningen, Jimmie Åkesson? Och varför vill ni fortsätta importera fossil olja och fossilt kol, som förstör vårt klimat?

(Applåder)

Anf. 73 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Jag håller ju, föga förvånande, inte med Per Bolund. Jag håller inte med om verklighetsbeskrivningen.

Det är inte forskarna jag inte lyssnar till, utan det är Per Bolund och hans parti. Jag känner att jag kanske har lyssnat en del på och försökt förstå dem, men när jag sedan ser vad som händer när Miljöpartiet under sju år får chansen i regeringen och hur landet då ser ut – inte bara på energiområdet, klimatområdet och miljöområdet utan även på en lång rad andra områden – känner jag att jag har lyssnat färdigt på Per Bolund och Miljöpartiet. Då lyssnar jag hellre på forskare än på Per Bolund och Miljöpartiet. Det är också precis det vi gör.

Låt mig ta ett exempel, fru talman. Miljöpartiet har i väldigt hög grad bidragit till att slå sönder ett i princip helt koldioxidneutralt energisystem och skapa det kaos som råder i dag. Det är Miljöpartiets förtjänst att det ser ut så i dag. Sedan står Miljöpartiet här med hög svansföring och säger att vi inte tar klimathotet på allvar. Men det är just vi som gör det och

Miljöpartiet som inte gör det, och det är Miljöpartiet som samtidigt raserar landet fullständigt. Det är obegripligt.

(Applåder)

Anf. 74 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Jag är stolt över det avtryck som Miljöpartiet har gett i att få en kraftigt ökad elproduktion i Sverige – framför allt från förnybar energi, som vind – och över att detta har lett till att vi fått stora industriinvesteringar tack vare våra industriinvesteringsprogram och våra höga klimatambitioner. Allt detta riskerar Sverigedemokraterna och den moderatledda regering som skulle kunna tillträda efter valet att slå sönder.

Industrin – inte bara forskarna – säger att man vill ha den gröna och hållbara elen för att producera sina produkter.

Sverigedemokraterna brukar ju säga att man älskar det som är svenskt. Det verkar dock finnas ett undantag, nämligen bränslen. Sverigedemokraterna verkar vara väldigt förtjusta i den ryska olja som driver den svenska bilflottan i dag. Man vill inte ersätta den med eldrift. Man motverkar de stöd som ges till elbilar i Sverige. Man vill inte byta ut den mot biobränslen, för man är emot det bränslebyte som i dag ersätter rysk olja med svenskproducerade biodrivmedel.

Varför är det så viktigt att vi kör på importerade fossila bränslen i stället för på svenskproducerade förnybara bränslen och svensk el?

(Applåder)

Anf. 75 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Jag förstår att Per Bolund är stolt – om man har gjort någonting som man tror på är man ju stolt över att man har lyckats med det.

Lyckligtvis, måste jag säga, verkar de allra flesta förstå att detta inte är så mycket att vara stolt över. Det är Per Bolund och några till som är stolta över hur landet ser ut i dag, medan övriga överger och flyr Miljöpartiet. Jag hoppas vid gud att människor fortsätter att göra det i valet senare i år.

Jag har ingenting emot eldrift av bilar eller vad det nu finns för olika alternativ. Tvärtom – det är jättebra. Det är fantastiskt bra. Men att omöjliggöra eller försvåra för människor att leva vanliga, normala liv, så att de behöver ta lån för att kunna värma upp huset och behöver betala oerhörda delar av sin lön för att tanka bilen, bara för att man tycker att någonting är bra – och bättre – och kanske tillhör framtiden är inte rätt väg att gå. Det är dålig politik.

(Applåder)

Anf. 76 ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! För ett år sedan var 23 miljoner människor på flykt undan klimatförändringarna. Det är mer än två Sverige som tvingats fly från naturkatastrofer, extremväder, matbrist eller vattenbrist. Klimatförändringarna är ett hot mot hela vår framtid – mot liv och hälsa, ekonomi, överlevnad och framtidstro. Detta är någonting som vi måste göra allt vi kan för att förändra.

Centerpartiets väg framåt är tydlig. Vi i Centerpartiet vill kombinera skarpa mål om utsläppsminskningar med stora investeringar i grön och

smart teknik – i minusutsläpp, energilagring och elektrifiering – och utnyttja all den förnybara råvara som finns i den svenska skogen och i Sveriges lantbruk. Vi vill göra det enklare för privatpersoner och företag att bidra till en grönare vardag.

Företagen är nämligen nyckeln här. Det är de som ger oss innovation och nya jobb. De ger oss mer resurser till en nära och tillgänglig vård i hela landet, till ett starkare rättsväsen och fler poliser på våra gator och torg samt till det livsviktiga arbetet med att stoppa mäns våld mot kvinnor. De gör det möjligt att förstärka civilsamhället och skolans elevhälsa och att ge fler barn och unga en väg ut ur psykisk ohälsa. De stärker konkurrenskraften hos vårt gröna näringsliv – hos bönderna – och får fler att våga satsa på att bo, leva och utvecklas i våra gles- och landsbygder.

Men inget av detta kommer av sig självt, utan det kräver hårt jobb och reformer för förändring. Det har vi i Centerpartiet slagits för i över ett sekel, och det kommer vi att fortsätta slåss för under hela valåret. Vi kommer att slåss för förändring som tar företagen, klimatet, jämställdheten och tryggheten framåt och som utvecklar Sveriges gles- och landsbygder samt värnar öppenheten och anständigheten. Vi kommer att slåss för förändring som ger fler kraften att leva sitt bästa liv och våga tro på morgondagen och som bygger ett friare, grönare och starkare Sverige.

(Applåder)

Anf. 77 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Mitt i denna skriande elpriskris avser regeringen att bygga ytterligare kablar till den tyska marknaden, som är den som driver upp elpriserna i Sverige.

Om vi bygger kablar till kontinenten för vi in höga elpriser i Sverige. Man ska inte använda skattepengar för att lägga ut kablar för att få upp de svenska elpriserna till kontinentens prisnivåer. Detta gynnar kraftföretagen men missgynnar elkonsumenterna och företagen. Dessa ord kommer inte från mig utan från Lennart Evrell, som är SSAB:s ordförande och ledamot i Svenskt Näringslivs styrgrupp för elfrågor.

Svenska företag är i dag livrädda för att koppla ihop de låga svenska elpriserna med kontinentens höga elpriser, för detta kommer att driva upp priserna för svenska företag. Det kommer att göra att de måste avskeda människor och att de eventuellt inte kan vara kvar.

Vad är Centerpartiets svar till Svenskt Näringsliv?

Anf. 78 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Svenskt Näringsliv tror på internationell handel och på marknadsekonomi. De vet att ungefär hälften av det svenska elpriset består av skatter. Det är alltså inte marknaden som är problemet här, utan vi behöver se till att sänka konsumtionskatterna för att sänka elräkningarna för både företag och konsumenterna.

Det stämmer att Vänsterpartiet vill att Sverige ska stoppa planerna på byggande av elkablar i Europa. Man vill med politiska beslut hindra Sverige från att exportera ren el utan klimatutsläpp till grannländer och göra så att tyskarna och polackerna blir av med möjligheten att använda svensk vattenkraft och vindkraft i stället för brunkol och rysk fossilgas. Det här är en ineffektiv klimatpolitik.

Min fråga tillbaka till Nooshi Dadgostar är varför hon säger nej till en effektiv klimatpolitik för hela Europa och för EU, som minskar klimatutsläppen i det nödläge som vi befinner oss i just nu.

Anf. 79 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Jag noterar att Annie Lööf är väldigt kritisk till Lennart Evrells och SSAB:s inriktning. De tycker inte att skattebetalarna ska betala för att lägga ut mer kablar, för de inser att detta innebär mycket höga priser för svensk industri.

Som folkvalda i Sverige behöver vi se till att de investeringar som har gjorts i Sverige i en energiproduktion som är fantastisk och fossilfri kommer svenska företag till godo. Det är ju på dessa kalkyler som det nu sker en nyindustrialisering i norra Sverige.

SSAB är till och med oroliga för att även de norra landsdelarna kommer att få högre elpriser om vi bygger nät mellan södra och norra Sverige. De är också för marknadsekonomi, om jag inte missminner mig, men det är dem som Annie Lööf ska svara – inte mig. De är de som är oroliga, Annie Lööf, för nu höjs elpriserna därför att vi kopplar ihop oss med de övriga marknaderna, som har mycket högre elpriser.

Anf. 80 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Nu är det ju faktiskt Nooshi Dadgostar som står i talarstolen, och det är jag och hon som har debatten.

Jag undrar varför Nooshi Dadgostar fipplar med korten framför väljarna och vilseleder dem i den här frågan. Hur skyndar det på den gröna omställningen och möter den globala klimatkrisen om vi frikopplar oss och kör ett protektionistiskt race?

Det är ju genom samarbete, gränsöverskridande lösningar och marknadsekonomi som vi kan mota den globala klimatkrisen. Det är så vi kan få mer grön elproduktion, sänka våra klimatutsläpp och skapa gröna jobb och gröna företag.

Vi behöver fler elkablar inom landet. Vi behöver mer och ökad elproduktion. Vi behöver lägre konsumtionsskatter. Vi behöver konkurrenskraftiga villkor för våra företag. Det är bara så vi kan skapa fler jobb och företag och se till att Europa tar den gröna ledartröjan i den globala klimatomställningen. Mer samarbete, inte mindre!

Anf. 81 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att citera en pensionär från Munkedal: Jag har 12 000 i pension. Nu har jag fått en elräkning på över 10 000. Det här går inte.

På ett år har han fått se sitt elpris öka med 725 procent. Han är en av många som fått lära sig vad det innebär att lämna ett energisystem som var ett av världens bästa.

Centerpartiet är lite grann som det svenska kärnkraftsmotståndets Ur-cellen Ellen. Det var Centerpartiet som för 50 år sedan först av alla tog strid mot kärnkraften – innan det blev coolt, så att säga. Nu är det inte coolt. Nu är det bara kallt.

Så sent som för två år sedan, i januari 2020, var det Centerpartiet som stoppade vårt försök att förhindra en nedsläckning av Ringhals 1 och 2.

Nu står vi här. Min fråga till Centerpartiet är: Blev det bra, eller har ni med tiden kommit att ompröva er inställning till kärnkraften?

Prot. 2021/22:51
12 januari

Partiledardebatt

Anf. 82 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! För ungefär tolv år sedan slöt Alliansen, som även Kristdemokraterna ingår i, en gemensam energiuppgörelse som också blev svensk lagstiftning. Det innebar att man tog bort det tankeförbud som tidigare fanns mot att forska kring kärnkraft. Det innebar också att man såg till att göra det möjligt för de aktörer på marknaden som vill bygga kärnkraft att göra det. Det finns sedan Centerpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna gjorde det här ställningstagandet en möjlighet att investera i kärnkraft.

Vi tycker inte att det ska vara politiska beslut som stänger kärnkraft, utan det ska vara marknaden som gör det. Vi vill dock se en ökad elproduktion. Då kommer vi att ha kärnkraft i vår energimix under överskådlig tid. Men vi måste satsa mer på den framtidsinriktade förnybara elen. Därför vill Centerpartiet se både en utbyggnad av elkablar och en ökad elproduktion. Det har vi lagt fram många förslag om. Som extra information: Kristdemokraterna och Centerpartiet tog bort effektskatten på kärnkraft för något år sedan.

Anf. 83 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Den gemensamma sak som KD och Centerpartiet gjorde kring effektskatten var väldigt bra. Den var nödvändig för att rädda kvar kärnkraften då. Men jag undrar om Centerpartiet i dag fortfarande försvarar att man inte bidrog till att försöka förhindra en förtida nedläggning av Ringhals 1 och Ringhals 2.

Det är inte sant att det inte är politiska beslut som bidrar till nedläggningen nu. Vi har en politisk ledning, en regering, som aktivt säger att man inte vill ha kärnkraft efter 2040. Vi har ett miljöparti som fram till alldeles nyss satt i regeringen och sa att man inte ville se kärnkraft i Sverige. Dessutom har vi i dag ett elcertifikatssystem som premierar de energislag som levererar när de vill, eller snarare när solen skiner och när vinden blåser, men inte premierar de energislag som är utsläppsfria, levererar 24:7 och är grunden för att Sverige ska hålla igång. Det blir skevt, och det blir ett straff för kärnkraften.

Anf. 84 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! I en tid då vi behöver bred samsyn, blocköverskridande överenskommelser och stabila villkor för industrin och energipolitiken har både Moderaterna och Kristdemokraterna lämnat överenskommelse och bord och lämnat walkover. Jag tror på just breda samförstånd. Om vi ska bygga elkablar i hela landet, öka överföringskapaciteten, öka energilagringen, så att vi kan använda den förnybara elen inte när det blåser utan när den behövs, och värna stabila villkor för all energiproduktion i Sverige krävs det ansvarstagande politiker och partier som inte lämnar borden utan är beredda att förhandla, göra upp och stå fast vid överenskommelserna.

Det är just stabilitet och långsiktighet som jag tror behövs. Det gäller klimatet, pandemin, vården, trygghetsfrågor och givetvis också de viktiga energifrågorna. Vi vill sänka konsumtionsskatterna. Vi vill skapa långsiktiga villkor för ökad elproduktion. Det är vad både hushållen och industrin

behöver. Vi samarbetar gärna med Kristdemokraterna men också med regeringen i de här frågorna.

Anf. 85 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Centerpartiet har förhandlat om skogspolitik under lång tid och har också kommit fram till en gemensam ståndpunkt. Men politik måste som bekant också finansieras. Många skogsägare vill göra insatser för att bevara artrikedomen på sina marker och sluta naturvårdsavtal där de får ersättning från staten för sitt naturskydd. Men när budgeten röstades fram och Centerpartiet lade ned sin röst släppte man fram Sverigedemokraternas framförhandlade budget, som innebar att skyddet av värdefull natur drogs ned med 2 miljarder kronor.

Många hundra skogsägare runt om i Sverige väntar nu på ersättning som de ansökt om enligt naturvårdsavtal. Det beräknas att det bara i Jämtland finns över 50 000 hektar skog som skogsägarna själva har sagt att de vill skydda men som man inte kommer att kunna skydda på grund av att pengarna inte räcker. I stället kan skogsägare tvingas att mot sin vilja hugga ned skog som de velat skydda.

Min fråga till Annie Lööf och Centerpartiet är: Den äganderätt som Centern pratar så varmt om, gäller den bara rätten att avverka och inte rätten att skydda sin skog?

Anf. 86 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Det centrala för Centerpartiet är att värna den biologiska mångfalden, att öka artrikedomen och att värna och vårda våra skogar. Vår grundläggande ideologiska uppfattning är att det är alla de enskilda markägarna som gör detta på bäst sätt. De har vårdat och värnat den svenska skogen i generationer. Det är också därför vi ser så mycket värdefull artrikedom i just den svenska skogen.

Sedan är det viktigt, tycker jag, att Per Bolund inte vilseleder dem som lyssnar nu. Det är ju faktiskt så att det fattades beslut om mer pengar till värdefull natur för kommande år jämfört med innevarande år. Det beror på att vi tillsammans i förra årets budgetförslag såg till att det fanns en trappa för att öka stödet till det värdefulla skyddsarbetet i skogen.

För Centerpartiets del kommer vi att värna skogspropositionen, som det nu har fattats beslut om i regeringen. Vi tycker att det är viktigt att stärka svensk äganderätt. Vi tycker att det är viktigt att man får ersättning när man värnar och vårdar sin skog. Det är också viktigt att det finns medel, vilket det gör, i den svenska statsbudgeten.

Anf. 87 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Jag är glad att Centerpartiet pratar upp Miljöpartiets politik. Det är vi som har förhandlat in de här pengarna till skogsskydd. Många andra partier försöker i stället baktala Miljöpartiet. Vi är stolta över att vi nu har anslag på rekordnivå. Men det räcker inte. Det måste till mer pengar. Alla de hundratals skogsägare som vill skydda sin natur och som nu inte får den ersättning som de väntar på tror jag är besvikna över att de inte kan använda sin äganderätt som de vill.

Jag vill också ställa en fråga till Annie Lööf kopplat till beslutet att släppa fram Sverigedemokraternas framförhandlade budget. Vi har som parti tagit väldigt tydlig ställning för att inte ge Sverigedemokraterna makt och inflytande. Jag trodde att vi delade den uppfattningen med Annie Lööf. Jag har många gånger hört Annie Lööf säga att man kommer att göra vad som krävs för att inte ge makt och inflytande till Sverigedemokraterna. Men nu agerar man i och med budgetbeslutet så att man lägger ned sin röst i stället för att rösta på det alternativ som inte hade gett utrymme för Sverigedemokraternas politik. Kan vi räkna med Centerpartiet i kampen mot att ge Sverigedemokraterna inflytande i svensk politik?

Anf. 88 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Vilket hyckleri, Per Bolund! För ett år sedan fattade man beslut här i riksdagen om en ändringsbudget från Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet, Moderaterna och Kristdemokraterna som till exempel gällde förstärkningar i den svenska äldreomsorgen. Då satt Per Bolund och Märta Stenevi kvar i regeringen. Under en lång rad år har Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna allierat sig för att göra upp, bilda majoritet och få igenom saker här i Sveriges riksdag. Då har Miljöpartiet suttit kvar. Det var av andra anledningar ni valde att lämna regeringen i december. Jag hade gärna sett er kvar i regeringen. Vi röstade fram er den morgonen.

Det som är viktigt att säga nu är att man kan lita på Centerpartiet. Vi kommer inte att släppa fram en regering som är i händerna på Sverigedemokraterna. Det har vi visat gång på gång. Vi vill hitta breda samarbeten i den politiska mitten för stabilitet. Ytterkanterna ska inte få inflytande. (Applåder)

Anf. 89 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Fru talman! Jag har under hösten besökt en mängd industrier och diskuterat framtiden för alltifrån vår ståltillverkning till batteriproduktion. Den nya gröna industrin ska sätta Sverige i framsätet för klimatomställningen, men den har ett väldigt tydligt behov: våldsamma mängder billig energi.

SSAB:s ordförande Lennart Evrell var tydlig i Dagens industri för några veckor sedan: Om vi bygger kablar till kontinenten för vi in höga elpriser i Sverige. Man ska inte använda skattepengar för att lägga ut kablar för att få upp de svenska elpriserna till kontinentens prisnivå. Det gynnar kraftföretag men missgynnar elkonsumenterna och företagen.

Det är skrämmande att regeringen tycker att det är rimligt att vi som under decennier byggt upp en fossilfri energiproduktion ska betala för att Tyskland gjort sig beroende av dyr och klimatfarlig rysk gas. Tala om att incitamenten för att bygga fossilfri energi minskar!

Med uppkoppling till länder och marknader som har mycket högre elpriser kommer priserna att fortsätta att gå upp för både hushåll och svensk industri även om vi bygger upp vår egen kraftproduktion. Det är helt orimligt, och det äventyrar industrin och klimatomställningen.

Regeringen måste agera för att vi ska kunna ta tillbaka kontrollen över energipolitiken. Man kan inte fortsätta att gå in i den europeiska elmarknaden.

Anf. 90 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Moderaterna och Vänsterpartiet står långt ifrån varandra i den ekonomiska politiken. Men Vänsterns skattepolitik är i varje fall tydlig, och det hedrar dem. Skattetrycket ska öka rejält om Vänstern får vara med och bestämma. Fler ska betala statlig skatt, och Vänstern vill återinföra arvsskatt, gåvoskatt och fastighetsskatt – ungefär som Magdalena Andersson alltså, innan hon blev partiledare.

Det fanns goda skäl till att dessa skatter avskaffades. De slog mot arbetslinjen, de undergrävde förtroendet för skattesystemet, de försvårade för familjeföretag som ville generationsväxla och de drev människor från hus och hem.

Vänstern vill också begränsa ISK-konton där människor sparar. Även det påminner en del om Socialdemokraterna.

Är det så att Vänstern och Socialdemokraterna drar i samma riktning i den ekonomiska politiken?

Anf. 91 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Nu har Ulf Kristersson fått allt om bakfoten. Det Vänsterpartiet vill är att stärka arbetslinjen. Därför ska man inte kunna leva på tidigare generationers arbete. Det kan inte bara vara ägandet som styr, utan det är arbete som bygger ett land.

Man ska inte leva på ett kapital som går i arv för att ens farfar gjorde mycket. Nej, man ska själv arbeta. Alla ska arbeta för att bygga upp vårt land. Då är det rimligt att de som tjänar väldigt mycket pengar också bidrar mer till välfärden.

Det är några procent i Sverige som skulle beröras av detta. I synnerhet gäller det ISK-kontona. Då är det bara de med mycket stora förmögenheter som berörs.

Anf. 92 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Det var intressant att höra. Berätta exakt var gränsen går! Hur få ska beröras när ni vill taksätta ISK-kontona?

Ännu mer intressant var informationen att familjeföretagare inte jobbar. Den som efter en generationsväxling ärver ett familjeföretag jobbar inte utan sitter bara och håvar in sin inkomst.

Jag känner jättemånga företagare som har ärvt ett familjeföretag men inte så många i tredje, fjärde eller femte led. De jobbar dygnet runt för att anställda ska ha jobb, för att kunder ska få bra produkter och för att deras egna barn ska kunna ta över företaget om de vill. Det kallar jag också arbete.

Anf. 93 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Ulf Kristerssons låtsasupprördhet för att han med flit missförstod mig ger jag inte mycket för. Jobbar man i ett företag ska man självklart ha lön för det, och givetvis ska vi titta på hur man ska kunna ärva över generationer.

Min poäng är att det inte är orimligt i ett välfärdsland att personer med mycket stora förmögenheter också bidrar till välfärden. Nya entreprenörer i vårt land som ska bygga upp egna förmögenheter behöver skola, sjukvård och äldreomsorg.

Jag var tydligt med att det bara är några procent som berörs när det gäller ISK-förslaget, och det handlar om personer med mycket stora förmögenheter.

Det är inte orimligt att vi har jämlikhet i vårt land. Det har tjänat Sverige väl, och starka skolor och en god sjukvård bygger framgångsrika företag.

Anf. 94 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja utbyta lite oro med Nooshi Dadgostar men också dela med mig av lite hållbar energipolitik. Jag är också orolig över den energipolitik som regeringen bedriver, där man sätter väldigt stort hopp till elproduktion som är väderberoende och till att bygga kablar söderut till övriga Europa.

Hur ser Vänsterpartiet på det faktum att det andra benet i Sverige vilar väldigt tungt på att man ska överföra el från norr till söder? Jag har noterat Vänsterpartiets resor till stora industrier, och jag har gjort liknande i de norra delarna av Sverige.

Försvaret Vänsterpartiet att man ska ta den billiga, utsläppsfria elen från Norrland till söder i stället för att bygga ut elproduktionen i hela landet?

Anf. 95 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Jag noterar med intresse att Ebba Busch delar min oro för att Sverige ska bygga kablar ned till kontinenten och bygga in sig i den europeiska elmarknaden. Jag talar gärna vidare med Ebba Busch om hur vi ser till att den utveckling inte fortgår som gör att vi får mycket höga priser, framför allt i södra Sverige.

Jag delar i stort Ebba Buschs bedömning. Om vi ska fortsätta en utbyggnad av kablar till de marknader som har mycket höga elpriser kommer det att smitta av sig upp till Skåne och Mellansverige. Bygger vi sedan kablar upp till de norra delarna av vårt land kommer de höga europeiska priserna, på grund av den ryska gas som Tyskland är beroende av, att nå upp dit.

Det är en oro, och det kan vi inte acceptera. Därför behöver vi se till att ingen del i Sverige smittas av dessa höga priser.

Anf. 96 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Jag säger inte att det är kategoriskt fel att säkerställa en möjlighet till överföring mellan länder, men jag menar att det är kategoriskt fel att vila så tungt på det. Det kan vi diskutera vidare.

Innebär detta att Kristdemokraterna skulle kunna få stöd av Vänsterpartiet i att balansera upp även den nationella energiförsörjningspolitiken?

Just nu bygger denna politik på att Socialdemokraterna säger till industrin och hushållen i norra Sverige att regeringen ska lägga miljarder på att bygga enorma kablar som ska överföra deras främsta konkurrensfördel, den utsläppsfria, billiga elen, från norr till mellersta och södra Sverige.

Innebär detta att Vänsterpartiet kan tänka sig att samarbeta med Kristdemokraterna i denna fråga? Och finns det någon öppning för att Vänsterpartiet kan vara mindre kategoriskt i sitt motstånd till kärnkraften?

Anf. 97 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Låt oss ta detta från början. Problemet i dag är att vi kommer att behöva mycket mer kraftproduktion i både de norra och de södra delarna av Sverige även när vi bygger ut vår kraftproduktion. Men trots att vi gör detta kommer det inte att hjälpa, för om kraftbolagen lika gärna kan skicka vidare sin el och sin nya kraft till Tyskland eller andra marknader där det är dyrare och de kan ta mer betalt kommer de att göra det. Detta innebär att vi svenskar kanske kommer att satsa stort på ny kraftproduktion som inte kommer att gynna oss över huvud taget utan bara exporteras.

Det är klart att vi ska utbyta el mellan länder. Det har vi alltid gjort och kommer alltid att göra, förhoppningsvis, om jag får bestämma. Men vi ska inte göra det på detta kommersiella, stora sätt där EU har avsikten att skapa ett enhetligt pris i hela EU. Vi är för att bygga ut kraftproduktionen i Sverige, men om vi gör detta är det viktigt att det påverkar de svenska konsumenternas priser. Risken är att det inte gör det.

Anf. 98 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Detta är VPK:s återkomst, och då menar jag Vänsterpartiet kabelklipparna, vars tanke är att om vi i Sverige producerar något som är efterfrågat i övriga Europa eller övriga världen ska vi isolera Sverige så att priserna sjunker här. Tänk om vi skulle tillämpa detta på kultur – att vi bara ska ha Abbaspelningar med avatarer i Globen och att vi inte får ha dem i Storbritannien. Det är ju inte klokt.

Vi har en fantastisk elproduktion, men tyvärr har vi lagt ned fossilfri produktion. Vi har i dag en situation där Sverige är en del av Europa. Vi behöver inte ha några nedstängningar, utan det är priserna som stiger. Energin är en stor del av geopolitiken. Jag bara undrar: Hur tänker Vänsterpartiet agera på andra områden där svensk produktion efterfrågas? Tänker ni stänga gränsen? Det låter ju som Hassan, att det kommer 10 000 tyska bögar.

Anf. 99 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Jag noterar att Liberalerna kallar Svenskt Näringsliv och SSAB:s ordförande för Hassan. Det de säger betyder ingenting för Liberalerna. Svensk industri har ingen betydelse. Men hela den svenska industrin bygger på vår billiga el – notera det!

Precis som Svenskt Näringsliv tycker jag att el inte är vilken vara som helst som vi kan producera och skicka fram och tillbaka, utan det är klart att vi ska dra nytta av de stora investeringar vi har gjort. Titta på vad som händer ute i Europa nu! Tyskland – låt mig vara ärlig – lägger ned elproduktion och ersätter den med rysk gas, som är otroligt dyr och klimatnegativ. Det spelar inte så stor roll, för de kan lika gärna förlita sig på svensk vattenkraft eller norsk vattenkraft eller att någon annan sköter kraftproduktionen. Detta skapar inte incitament att investera i fossilfri energi. Låt oss investera i fossilfri energi!

Anf. 100 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Jag försäkrar Nooshi Dadgostar att Svenskt Näringsliv vill vara en del av den europeiska elmarknaden och att vi håller ihop Europa. Vi håller ihop Europa för att bygga det starkare och grönnare, och detta gör vi tillsammans.

Men jag förstår den ingång som ni i Vänsterpartiet har. Nyss ville ni ju inte vara med i EU. Jag vet inte vad er position är i dag, men ni gillar inte samarbete. Energi handlar om säkerhet, inte bara om klimat, konsumenter och företag, men ni vägrar delta i ett europeiskt samarbete för ett starkare försvar. När vi andra pratar om att vi ska ha en Nato-option och det brinner till i Ukraina och den ryska invasion som redan påbörjats fortsätter ska ni inte vara med, utan ni vill isolera Sverige, klippa kablarna och inte delta i något samarbete. Ni vill vara ensamma, men ni blir ju bara ensamma. VPK är tillbaka.

Anf. 101 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Ojoj, detta var ett stort hopkok av seminarieövningar, förmodar jag, som Liberalerna har på sitt kansli. Det är inte så det ser ut. Vi älskar samarbete. Vi samarbetar mer än gärna med alla. Men man måste ändå vara realistisk i förhållande till alla de avvägningar man gör i olika sektorer.

Det är inte bara att kasta ut svensk energi på en marknad och hoppas att det ska gå bra. Vi ser nu att många familjer får betala ett oerhört högt pris för detta. Nu har vi energipriser och elräkningar som är så höga att vi måste gå in med skattemedel för att betala kraftbolagen för de höga priserna. Det är väl inte rimligt? Det är väl inte rimligt att vår industri ska gå under för att Johan Pehrson vill leka marknad med allt möjligt? Vi måste ändå kunna ta beslut i varje enskild sakfråga var och en för sig och värdera de positiva och negativa delarna och inte bara kasta ut allt och säga: Liberalism, hej och hå!

Anf. 102 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Jag märker att Nooshi Dadgostar blev förvånad över att jag också tar en replik, men ibland finns det skäl att ställa frågor även till partier som man har samarbetat med.

Vi i Miljöpartiet tycker att klimatet måste gå först. Det är vår tids ödesfråga, och då måste vi göra allt som krävs för att minska utsläppen både i Sverige och i andra länder. Jag blev överraskad och bekymrad över Vänsterpartiets och Nooshi Dadgostars inställning till möjligheten att producera grön el och exportera grön el från Sverige och att man går ut och säger att man vill stoppa elledningar till europeiska grannländer.

Utsläppen är som känt globala. Som världsledande klimatnation har Sverige ett ansvar för att minska utsläppen både hos oss och i andra länder. Den europeiska elmarknaden förstärker möjligheten att få en försörjningstrygghet för el även för svensk industri. Därför är min fråga till Vänsterpartiet: Varför vill ni inte att Sverige ska exportera mer el till kontinenten, där den kan ersätta kolkraft? Hur ska man kunna garantera försörjningstryggheten för svensk industri om man inte har en integrerad europeisk elmarknad?

Anf. 103 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Jag vill inleda med att säga att jag inte alls är förvånad, utan jag välkomnar förstås att Per Bolund tar replik på mig.

Det förhåller sig inte riktigt så som Per Bolund säger. Vi har en energi-trygghet – det har vi haft sedan 90-talet därför att vi har ett samarbete med de övriga nordiska länderna. Självfallet ska underskott och överskott av el regleras – det är absolut självklart. Att hävda att vi inte har haft detta fram till i dag är fel.

Jag ser däremot att det saknas incitament för till exempel Tyskland att investera i förnybar energi. Varför kan de lägga ned en massa kraftproduktion och inte bry sig om att satsa på att bygga så mycket energi att de själva kan försörja sin industri och sin befolkning? Jo, därför att de litar på att alla andra ska göra det. Det är en mardröm, skulle jag säga. Det betyder att inget land kommer att ha incitament att satsa på kraftproduktion, för då kan den produktionen lika gärna exporteras någon annanstans. Och nu ser vi att Tysklands klimatpolitik påverkar den svenska.

Anf. 104 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Nu har vi en ny regering i Tyskland där också De gröna är med och där man har ambitiösa planer på att investera i just grön, förnybar och hållbar elproduktion. Detta har vi möjlighet att göra även i Sverige. Vi har investerat över 100 miljarder i vindkraft, och möjligheterna är enormt stora också framöver.

Faktum är att med den elexport som Sverige nu har till kontinenten räknar man med att ta bort ungefär 12 miljoner ton koldioxid varje år. Detta är något som vi borde kunna vara glada över, inte bekymrade. Där- emot kan vi vara överens om att de höga elpriserna just nu är bekymrande.

Det finns dock andra lösningar som Miljöpartiet förespråkar, såsom att satsa hårt på energibesparing, vilket fanns med i den budget som tyvärr föll på grund av att M, KD och SD drev igenom sin budget, och inte minst att kraftigt öka elproduktionen i Sverige. Det finns nu ansökningar om 500 terawattimmar vindkraftsel bara i Sverige. Det är en möjlighet både att få stor försörjning av billig grön el till svensk industri och att kunna exportera denna el till länder där den kan ersätta kolkraft.

Anf. 105 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Vi delar förstås uppfattningen att vi ska satsa på förnybar energi. Det är inte där vi skiljer oss åt. Problemet är att Per Bolund inte kan svara på vad det skulle betyda för svenska konsumenter när det gäller elpriset.

Regeringen och Per Bolund har själva sagt att vi producerar överskott av el. Vi producerar så mycket el att vi har mer än vad som används i Sverige. Då är det många som undrar varför det är så höga priser nu. Det är för att vi har denna marknad, där Tyskland inte kommer att satsa mer. Det behöver de inte göra, för de kan förlita sig på svensk vattenkraft i stället och köpa av oss.

Så länge det är dyrare med el i Tyskland kommer svenska kraftbolag att exportera dit i stället, vilket innebär att vi i vår tur måste betala ett ännu högre pris för att se till att kraftbolagen skickar elen till oss i stället.

Problemet i dag blir att om vi bygger ut kraftproduktionen, vilket vi ska och måste göra, är risken att det inte kommer svensk industri och el-konsumenterna till del. Det kommer i stället till en annan plats, där man tjänar mer pengar.

Anf. 106 EBBA BUSCH (KD):

Fru talman! Kristdemokraterna har alltid haft ett speciellt engagemang för sjukvårdspolitiken. Vi menar att det säger mycket om samhällsgemenskapen hur man behandlar den som blir sjuk och den som blir gammal. Därför har det inte undgått oss att det i den här kammaren finns en skiljelinje mellan dem som har en vision för hur sjukvården ska kunna bli bättre och dem som slår ifrån sig ansvaret och säger: Sjukvården är ju landstingens problem – det får de sköta!

Den senare inställningen menar jag är politiskt vårdslös. Det vi har sett under pandemin stärker bara det som vi kristdemokrater har sagt: Vi behöver genomföra århundradets vårdreform. Vi behöver lägga ned landstingen och överföra helhetsansvaret för sjukvården till staten. Bara så kan vi skapa förutsättningar för jämlik och tillgänglig vård i hela landet.

Jag försvarar inte ett enda landsting, och inte heller korsfäster jag ett enda landsting. Det är liksom inte klockans fel att den går baklänges. Utan nationella vårdreformer kommer vårdköerna bara att växa; det är vad vi har lärt oss de senaste decennierna. Titta bara på hur det var när Göran Persson sköt till miljarder på miljarder för att korta vårdköerna! Det fick ingen mätbar effekt. När Alliansen införde strukturella vårdreformer halverades vårdköerna, och när Socialdemokraterna drog i den där reformbromsen fördubblades vårdköerna. De var alltså rekordlånga redan före pandemin, och man kan inte hantera krisen och de strukturella bristerna i välfärden och i vården med pandemirestriktioner.

Nu behövs en ny start för Sverige, där vi tar tag i vårdens och välfärdens problem, där vi avskaffar landstingen, där vi genomför århundradets vårdreform och där vi sätter patienterna och människovärdet i centrum.

Anf. 107 JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Jag är en hoppfull själ trots att vi lever i en orolig tid. Men jag är faktiskt orolig för många barn i den svenska skolan. Jag är orolig för de barn som går till en skola där gäng härjar eller flickor trakasseras. Jag är orolig för barn som har förlorat sin skoltid på grund av covid eller som är hemmasittare över tid. Jag är orolig för föräldrar som inte får välja en skola för sina barn om vänsterpartierna får bestämma.

Men jag är ändå hoppfull, för i höst går Sverige till val. Liberalerna går till val på en skolpolitik där staten tar över ansvaret för skolan från kommunerna för att öka rättvisan i hela vårt land. Skolan i hela landet får då en chans till ett ordningslyft men också tillgång till självklara saker som fysiska skolböcker. Barn ska, lite grovt uttryckt, ha böcker i handen och inte vapen eller narkotika.

Valfriheten är inte ett hot mot skolan; den är en räddning för många barn. Vi ska respektera föräldrar som tar ansvar för sina barns framtid och inte sabotera för dem. Tvärtom ska vi öka föräldrarnas ansvar för sina barn. Vi måste lära oss av skolor som klarar av att vända utvecklingen, till exempel på Järvafältet här i Stockholm, och vi ska agera kompromisslöst mot oseriösa aktörer som startar skolor. Inga islamister ska driva skolor i Sverige.

Det tar tid att bygga upp men går fort att riva ned. Det fick vi erfara när S-regeringen kommunaliserade skolan. Jag var själv ute som elevrådsordförande och demonstrerade emot detta redan då. Lärarnas auktoritet urholkades, och kraven sänktes. Detta tar lång tid att reparera.

Vi måste ta itu med det mest akuta först. Det handlar om att känna trygghet i skolan. Skolan måste få ordningsregler, och det ska råda nolltolerans mot brott. Lärarna ska få vara lärare.

Fru talman! I dagarna firar vi 100 år av demokrati, men vi firar också 180 år av folkskola. Den allmänna folkskolan är grunden för demokratin. Utan kunskap för alla – ingen egenmakt, och på sikt en mycket svag demokrati.

(Applåder)

Anf. 108 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Jag har noterat de senaste dagarnas diskussion, inte minst från Liberalernas sida, vad gäller restriktionerna kopplade till pandemin. I går aviserade Liberalerna, om jag är rätt ute, att man tänker rösta nej till pandemilagen.

Jag tycker att det är ett ogenomtänkt förslag. Det behövs en lagstiftning som ger regeringen befogenhet att agera skyndsamt och utifrån myndigheters rekommendationer och annat. Däremot har Liberalerna rätt i att detta innebär allvarliga och stora inskränkningar i människors fri- och rättigheter och i civilsamhället, vad gäller näringsliv och annat. Men, fru talman, vad jag vet har inte Liberalerna lagt fram några förslag som förändrar det där.

Däremot har Sverigedemokraterna lagt fram ett förslag där vi vill förändra pandemilagen så att vi ökar riksdagens kontrollmakt. De beslut som fattas ska underställas riksdagen skyndsamt och så vidare.

Min fråga till Johan Pehrson är om Liberalerna skulle kunna tänka sig att tänka om och i stället stödja vårt förslag till en förändrad pandemilag.

Anf. 109 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Jimmie Åkesson ställer en mycket relevant fråga. Grunden i den svenska konstitutionen är att vi här i riksdagen stiftar lagar, accepterar en regering, fastställer budgeten och sedan, som sagt, kontrollerar vad regeringen håller på med. Det är regeringen som styr sina myndigheter. Detta är utgångspunkten.

När vi släppte igenom pandemilagen, som vi också efterfrågade från Liberalernas sida, var det ett helt annat, akut läge. Men nu, två år in i pandemin, måste vi börja lära oss att leva med att det kommer att finnas RS-virus, kräksjukor, fortsatta influensor och nya variationer av covid.

Därför säger vi: Nu räcker det. Vi behöver se till att vi tar tillbaka denna kompetens och att vi i så fall bemödar oss att samlas lite oftare i riksdagen och genomför de begränsningar som är helt nödvändiga.

Vi i Liberalerna tycker nu att regeringen har gått för långt. Vi är självklart beredda att lyssna på Sverigedemokraterna om ni har ett annat förslag, men poängen är att friheten i Sverige måste försvaras.

Anf. 110 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Jag har stor respekt för det Johan Pehrson för fram och för det resonemang som finns här.

Men man missar någonstans målet när man säger att vi ska rösta nej till pandemilagen, för jag menar att den behövs. Vi behöver en permanent lag som är kopplad till kriser av det här slaget. Pandemilagen är tillfällig, och det bör den också vara. Vi borde kanske ha kommit längre under de

här två åren, så att vi nu inte skulle ha en tillfällig lag utan i stället en permanent lagstiftning som reglerar detta på ett mer genomtänkt och bättre sätt.

Men, fru talman, så länge vi inte har det menar jag att vi måste ha en pandemilag. Den måste dock vara bättre, och den måste garantera att vi får en politisk förankring och att vi får en politisk debatt kring det som sker. Därför menar jag att det är ansvarslöst att i det här läget rösta nej till pandemilagen. Men det finns sätt att förändra pandemilagen så att den blir mindre dålig och till och med blir bättre.

Min uppmaning till Liberalerna är: Tänk om, och rösta i stället på Sverigedemokraternas förslag!

Anf. 111 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! När vi var här för två år sedan såg vi inte riktigt det här komma, som det brukar heta i den här talarstolen från annat håll.

Jag vill understryka att smittskyddslagen – som i många delar är brutalt hård när det gäller att kunna låsa och stänga in enskilda människor för att skydda vårt samhälle mot otroligt farliga smittor – tyvärr används ibland och är fullt relevant. Men nu handlar det om att vi ska stänga in hela svenska folket och stänga ned verksamheter och kultur. Jag såg kulturarbetare demonstrera här utanför. De är desperata och skulle gärna exportera sin verksamhet till andra länder, apropå den förra debatten.

Efter två år har vi nu ett läge där vi tycker att det är dags att sätta ned foten. Friheten måste försvaras. Det är väl klart att vi måste ha en uppdatering här. I framtiden måste vi ha ett regelverk som möter både det som täcks in av smittskyddslagen och pandemier där vi faktiskt måste begränsa rörelsefriheten för svenska folket. Men kontrollmakten stannar alltid här. Det är i denna kammare vi skyddar de mänskliga fri- och rättigheterna. Vi kan mycket väl, om vi vill, samlas här och reglera detta om smittan fortsätter.

Anf. 112 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Jag har lyssnat på replikskiftena och hört Johan Pehrson från Liberalerna berömma marknaden. På Liberalernas hemsida kan man också under rubriken Kärnkraft läsa att ni vill ha mer marknad och mindre subventioner.

Samtidigt är det väl känt att det inte finns några ansökningar om eller planer på att bygga kärnkraft i Sverige. Lennart Söder, professor i elkraftsystem vid KTH, har tidigare beräknat kostnaden för att bygga en ny kärnkraftsreaktor till 100–200 miljarder kronor. Man kan ju drömma. Det får man göra, men det ger ingen el i uttagen.

Desto mer problematiskt blir det om man samtidigt också motarbetar andra kraftslag. Liberalerna säger att man vill ha fler kraftslag, men runt om i landet pågår det en kampanj mot vindkraften där även Liberalerna är med. Man säger nej till över 30 terawattimmar vindkraft runt om i Sverige, även till havs.

Jag vill fråga Johan Pehrson hur Liberalerna får ihop det. Hur är detta mer marknad och mindre subventioner?

Anf. 113 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Vi ser gärna en stark svensk energimix. Där är vattenkraften självklar. Den ska effektiviseras så länge vattnet rinner i älvarna. Vi ska också se till att göra vad vi kan för att behålla och utveckla befintlig svensk kärnkraft.

Man måste dock ta till sig att Miljöpartiet bildades för att stänga ned svensk kärnkraft. Det är liksom hela syftet med er existens. Ni har drivit på för det. Ni bytte ut hela Vattenfall och gav nya direktiv. Ni chockhöjde terawattskatten och lade ned delar av Ringhals. Det var ett stort misstag för oss som bryr oss om klimat, säkerhet, konsumenter och företag.

Dilemmat med vindkraften är det lokala självbestämmandet. Jag älskar dessa enorma kraftverk. De är kanonbra, men det är väldigt få som vill ha dem på sin bakgård. Jag vet inte exakt var Per Bolund vill placera alla.

Jag håller med: Liberalerna har också ett ansvar att se till att vi fortsätter att utveckla vindkraft – ihop med kärnkraft.

Anf. 114 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Det är lätt att konstatera att det är ett ansvar som Liberalerna inte tar. Tvärtom är man en av de krafter som nu motarbetar förnybar elproduktion i Sverige.

Jag vill också rätta Johan Pehrson. Vi kom till för att rädda klimatet och miljön. Det är därför vi också vill satsa på de energislag som kan göra skillnad här och nu och inte långt in i framtiden.

Kärnkraften är olönsam. Det var därför reaktorerna i Ringhals lades ned – ägarna tyckte inte att de var värda att investera i. Men det är också ett problem att kärnkraften tar decennier att bygga. Det har vi kunnat se i våra grannländer – i Frankrike, i Storbritannien och inte minst i Finland. Och vi har inte tid att vänta. Även om Liberalerna gör bedömningen att någon skulle vilja bygga kärnkraft gör Miljöpartiet bedömningen att det är de förnybara energislagen som investerarna nu står i kö för att få investera i. Det vill vi möjliggöra, medan Liberalerna motarbetar vindkraften och drömmer om kärnkraft som ingen vill bygga.

Om det nu kostar 100–200 miljarder att bygga en kärnkraftsreaktor, vem ska då betala den kostnaden? Är det skattebetalarna eller elkunderna som ska betala?

Anf. 115 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Det lär ju bli väldigt billigt med dagens elpriser som du har varit med och drivit fram, Per Bolund, så det är inte så svårt.

Jag ska erkänna någonting: Jag är i stort sett sjukligt förälskad i de rödgröna – i Finland. Där blåser man på rejält med kärnkraft. Man har en ny reaktor som nu kommer att tas i bruk och som kommer att underlätta för den här delen av Sverige nästa höst och vinter. Man håller på och projekterar och har kommit långt med ytterligare reaktorer.

Varför? Jo, därför att man vet att det är jätte viktigt med den reglerbara kraften. Om vi så skulle ställa upp ett pärlband av vindkraftverk i havet, på Medborgarplatsen eller var du vill, Per Bolund, måste vi ändå ha reglerbar kraft i vår mix. Att vi inte kan bygga ut älvarna ännu mer på grund av naturvärden hoppas jag att vi är överens om. Vi älskar naturen, så att säga.

Vindkraften måste fram, och det måste vara en process som gör att man kan acceptera detta. Men det är möjligt. Kan man acceptera slutförvar i en

kommun eller att det byggts kärnkraft i en kommun är det klart att det finns kommuner som kommer att acceptera detta.

Jag var nyligen i Malung, där Liberalerna kämpar för att få trycka upp några vindsnurror men där det är några extrema personer, bland annat miljöpartister, i vägen.

Anf. 116 PER BOLUND (MP):

Fru talman! Den här vintern präglas av två saker. En är att pandemin nu tar fart igen. Här måste vi vidta åtgärder och också göra stora insatser för att kompensera dem som drabbas. Inte minst brinner Miljöpartiet för kultursektorn och har under många år i regeringen kämpat för att stärka kulturen. Där vill vi fortfarande se mer insatser.

Men vi har också sett ett fokus på höga energipriser. Här finns det en risk: Om man gör fel diagnos av orsaken är risken att man skriver ut helt fel recept på åtgärder.

Vi från Miljöpartiet ser vad som är grundorsaken till de höga priserna. Det är vårt fossilberoende. Det är beroendet av dyr olja i trafiken och dyr gas på den europeiska elmarknaden. Ska vi slippa prischocker i framtiden behöver vi skapa energitrygghet genom att använda våra egna, förnybara energikällor.

Miljöpartiet stöder regeringens förslag om att sänka elkostnaderna här och nu. De är ohållbara för många hushåll. Men vi är också tydliga med att det inte räcker. Vi måste göra lika stora insatser för att hjälpa hushållen att minska grundproblemet: den stora energianvändningen. Vi måste hjälpa dem att sänka sina kostnader på lång sikt, även nästa vinter – till exempel isolera hus, ersätta direktverkande elvärme med mer hållbara uppvärmningsslag och ge mer stöd till solvärme och solel. Det skulle vara insatser som också gav långsiktigt positiva effekter.

Men vi behöver också göra insatser för att minska de ekonomiska klyftorna i vårt land, som ju är grundproblemet. Vi behöver en mer rättvis skattepolitik, till exempel den skattesänkning för sjuka och funktionshindrade som Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna har motverkat genom sitt budgetförslag. Det behövs också insatser för att motverka ekonomiska klyftor som har skenat, inte minst under Alliansens tid vid makten.

Från Miljöpartiets sida vill vi se höjda barn- och familjeersättningar för familjer med låga inkomster, vilket ger ett utrymme. Vi vill sänka funkis-skatten, medan de borgerliga vill att sjuka ska betala högre skatt än de som arbetar. Vi vill att ersättningarna i trygghetssystemen ska öka i takt med inkomstutvecklingen i samhället. Det är så vi skapar ett Sverige som blir hållbart och håller ihop.

Anf. 117 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Samtidigt som många inte har råd att hålla värmen på hemma skryter Miljöpartiet om att de tillsammans med Socialdemokraterna avvecklar kärnkraften. Här är ett citat bland flera: ”Utan MP hade nog flera av de nedstängda reaktorerna rullat vidare.” Så säger en ledande miljöpartist, och det stämmer nog.

Miljöpartiets makt över en S-regering lägger på er ett tungt ansvar för den energikris som Sverige nu befinner sig mitt i. Ni avvecklar det ena av de två energislag som kan producera ren, fossilfri el under dygnets alla

timmar. Sol, vind och vatten räcker helt enkelt inte för att klara klimat-
omställningen. Kärnkraften behövs.

Låt mig nyfiket ställa denna fråga: Kommer Miljöpartiet att sitta i en
regering som behåller kärnkraften och utvecklar ny kärnkraft under de
kommande åren?

Anf. 118 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Det är viktigt att poängtera att kärnkraften är olönsam. Det
var också det som var anledningen till att de reaktorer som har lagts ned
lades ned. Den klarar helt enkelt inte konkurrensen med de förnybara ener-
gislagen, där nu investerare står i kö för att lägga hundratals miljarder i
investeringar i vindkraft, inte minst till havs, och även solenergi.

Här är det också viktigt att komma ihåg att ett energisystem måste le-
verera el dygnets alla timmar. Där tror jag att Ulf Kristersson och jag är
överens, men i övrigt skiljer sig våra åsikter väldigt mycket åt kring vad
som kan leda fram till det.

Vi tror att det är bra att satsa på de investeringar och kraftslag som har
lägst kostnader för produktion. Där är vindkraften i särklass. Vi vet också
att det går att balansera vindkraften, till exempel med vattenkraft som vi
har i dag. Det går också med vätgas, där det nu pågår stora investeringar
runt om i landet, och med batterier.

Miljöpartiet vill se mindre och inte mer kärnkraft. Vi kommer inte att
medverka till att bygga ut ny kärnkraft. Men vi har också en överenskom-
melse som gör att det går att bygga ut kärnkraft. Men marknaden vill inte.

Anf. 119 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Det där var inte riktigt svar på min fråga, Per Bolund. Att
ni inte gillar kärnkraft vet vi. Jag har respekt för det. Vi tycker olika. Jag
är för kärnkraft för klimatomställningens skull. Ni är emot kärnkraft.

Att ni inte ska sitta i min regering efter valet vet alla också. Min fråga
var: Kan ni efter nästa val sitta i en regering som behåller dagens kärnkraft
och bygger ut ny kärnkraft? Eller skulle ni använda er vetorätt i en regering
till att stoppa svensk kärnkraft?

Anf. 120 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Vi är glada över den utveckling vi ser med enorma inve-
steringar i grön förnybar el som tar över marknaden från de gamla energi-
slagen, som inte längre klarar konkurrensen, till exempel kärnkraften.

Men Miljöpartiet är också en del av den energiöverenskommelse som
har slutits. Och vi är en del av det beslut som har fattats av Sveriges riksdag
om att Sverige ska ha ett 100 procent förnybart elsystem från 2040. Det är
20 år framåt i tiden.

Vi står bakom att man kan driva kärnkraft vidare. Vi tror att den kom-
mer att konkurreras ut av de förnybara energislagen. Vi står också bakom
en lagstiftning som gör det möjligt för den som vill att investera i svensk
kärnkraft. Men vi ser nu tydligt att ingen vill göra de investeringarna, om
inte Moderaterna tillsammans med Sverigedemokraterna och Kristdemo-
kraterna kommer att gå in med storskaliga subventioner som kommer att
kosta enorma summor för svenska skattebetalare och svenska elkunder.

Om det är någonting som elkunderna, som nu är roliga för sina elräkningar, ska fundera över är det om det är den politiken man vill ha – om vi ska lägga ännu mer pengar på olönsamma kraftslag som kärnkraften.

Prot. 2021/22:51
12 januari

Partiledardebatt

Partiledardebatten var härmed avslutad.

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2021/22:204

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:204 Socialfond för klimatåtgärder
av Ludvig Aspling (SD)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 15 februari 2022.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 10 januari 2022

Finansdepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Magnus Bengtson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2021/22:231

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:231 Förhöjd fordonsskatt för funktionsnedsatta
av Lars Beckman (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 15 februari 2022.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 10 januari 2022

Finansdepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Magnus Bengtson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2021/22:233

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:233 Reseavdraget
av Lars Beckman (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 15 februari 2022.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 10 januari 2022

Finansdepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Magnus Bengtson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2021/22:249

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:249 Säkerhetsshot mot Sverige
av Tobias Andersson (SD)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 4 februari 2022.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 11 januari 2022

Utrikesdepartementet

Ann Linde (S)

Enligt uppdrag

Anna Hammargren

Expeditionschef

Interpellation 2021/22:250

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:250 Nationellt avhoppprogram
av Tobias Andersson (SD)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 28 januari 2022.

Stockholm den 11 januari 2022

Justitiedepartementet

Morgan Johansson (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2021/22:71 till skatteutskottet

2021/22:78 till utbildningsutskottet

Skrivelse

2021/22:80 till trafikutskottet

EU-dokument

COM(2021) 663 och COM(2021) 664 till finansutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den*
23 mars.

COM(2021) 762 till arbetsmarknadsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den*
8 mars.

Följande dokument anmäldes och bordlades:

EU-dokument

COM(2021) 570 Förslag till rådets beslut om ändring av beslut (EU, Euratom) 2020/2053 om systemet för Europeiska unionens egna medel

COM(2021) 780 Förslag till rådets rekommendation om operativt polis-samarbete

§ 5 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 11 januari

2021/22:252 Bodelning där lagstiftningen inte fungerar i praktiken

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)*

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2021/22:253 Öppna geodata – en digital racerbana

av *Larry Söder (KD)*

till statsrådet Johan Danielsson (S)

§ 6 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 11 januari

2021/22:712 Elpriserna över tid

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)*

till statsrådet Khashayar Farmanbar (S)

2021/22:713 Rekordhöga elpriser

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)*

till statsrådet Khashayar Farmanbar (S)

2021/22:714 Sälbestånd i Skåne som skadar fiskbeståndet

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)*

till statsrådet Anna-Caren Säterberg (S)

2021/22:715 Ökade kostnader för lantbruket

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)*

till statsrådet Anna-Caren Säterberg (S)

2021/22:716 Byggnationen av Lynetteholmen

av *Elin Segerlind (V)*

till klimat- och miljöminister Annika Strandhäll (S)

2021/22:717 Skyddsåtgärder vid skolöppningar

av *Markus Wiechel (SD)*

till statsrådet Lina Axelsson Kihlblom (S)

2021/22:718 Långtgående besvär av covid-19

av *Markus Wiechel (SD)*

till socialminister Lena Hallengren (S)

Prot. 2021/22:51
12 januari

§ 7 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 10 januari

2021/22:689 Bistånd och utvecklingsstöd till Mali
av *Hans Wallmark* (M)
till statsrådet *Matilda Ernkrans* (S)

den 11 januari

2021/22:643 Stärkt rättssäkerhet kring omvårdnadsbidraget
av *Pia Steensland* (KD)
till statsrådet *Ardalan Shekarabi* (S)
2021/22:672 Ersättning till riskgrupper och anhöriga
av *Lars Beckman* (M)
till statsrådet *Ardalan Shekarabi* (S)

§ 8 Kammaren åtskildes kl. 12.12.

Sammanträdet leddes
av förste vice talmannen från dess början till och med § 1 anf. 64 (delvis)
och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

§ 1 Partiledardebatt.....	1
Anf. 1 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	1
Anf. 2 ULF KRISTERSSON (M)	2
Anf. 3 JIMMIE ÅKESSON (SD)	4
Anf. 4 ANNIE LÖÖF (C).....	5
Anf. 5 NOOSHI DADGOSTAR (V).....	7
Anf. 6 EBBA BUSCH (KD).....	8
Anf. 7 JOHAN PEHRSON (L).....	9
Anf. 8 PER BOLUND (MP).....	10
Anf. 9 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	12
Anf. 10 ULF KRISTERSSON (M) replik	12
Anf. 11 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	13
Anf. 12 ULF KRISTERSSON (M) replik	13
Anf. 13 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	13
Anf. 14 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	13
Anf. 15 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	14
Anf. 16 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	14
Anf. 17 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	14
Anf. 18 ANNIE LÖÖF (C) replik	15
Anf. 19 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	15
Anf. 20 ANNIE LÖÖF (C) replik	15
Anf. 21 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	16
Anf. 22 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	16
Anf. 23 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	16
Anf. 24 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	16
Anf. 25 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	17
Anf. 26 EBBA BUSCH (KD) replik	17
Anf. 27 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	17
Anf. 28 EBBA BUSCH (KD) replik	18
Anf. 29 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	18
Anf. 30 JOHAN PEHRSON (L) replik	19
Anf. 31 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	19
Anf. 32 JOHAN PEHRSON (L) replik	19

Anf. 33 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	19
Anf. 34 PER BOLUND (MP) replik	20
Anf. 35 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	20
Anf. 36 PER BOLUND (MP) replik	20
Anf. 37 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	21
Anf. 38 ULF KRISTERSSON (M)	21
Anf. 39 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	22
Anf. 40 ULF KRISTERSSON (M) replik	22
Anf. 41 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	22
Anf. 42 ULF KRISTERSSON (M) replik	22
Anf. 43 ANNIE LÖÖF (C) replik	23
Anf. 44 ULF KRISTERSSON (M) replik	23
Anf. 45 ANNIE LÖÖF (C) replik	23
Anf. 46 ULF KRISTERSSON (M) replik	24
Anf. 47 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	24
Anf. 48 ULF KRISTERSSON (M) replik	25
Anf. 49 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	25
Anf. 50 ULF KRISTERSSON (M) replik	25
Anf. 51 PER BOLUND (MP) replik	26
Anf. 52 ULF KRISTERSSON (M) replik	26
Anf. 53 PER BOLUND (MP) replik	27
Anf. 54 ULF KRISTERSSON (M) replik	27
Anf. 55 JIMMIE ÅKESSON (SD)	27
Anf. 56 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	28
Anf. 57 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	28
Anf. 58 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	28
Anf. 59 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	29
Anf. 60 ANNIE LÖÖF (C) replik	29
Anf. 61 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	29
Anf. 62 ANNIE LÖÖF (C) replik	29
Anf. 63 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	30
Anf. 64 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	30
Anf. 65 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	30
Anf. 66 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	31
Anf. 67 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	31
Anf. 68 JOHAN PEHRSON (L) replik	31
Anf. 69 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	32
Anf. 70 JOHAN PEHRSON (L) replik	32
Anf. 71 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	32
Anf. 72 PER BOLUND (MP) replik	33
Anf. 73 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	33

Anf. 74 PER BOLUND (MP) replik	34	Prot. 2021/22:51
Anf. 75 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	34	12 januari
Anf. 76 ANNIE LÖÖF (C).....	34	-----
Anf. 77 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	35	
Anf. 78 ANNIE LÖÖF (C) replik	35	
Anf. 79 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	36	
Anf. 80 ANNIE LÖÖF (C) replik	36	
Anf. 81 EBBA BUSCH (KD) replik	36	
Anf. 82 ANNIE LÖÖF (C) replik	37	
Anf. 83 EBBA BUSCH (KD) replik	37	
Anf. 84 ANNIE LÖÖF (C) replik	37	
Anf. 85 PER BOLUND (MP) replik	38	
Anf. 86 ANNIE LÖÖF (C) replik	38	
Anf. 87 PER BOLUND (MP) replik	38	
Anf. 88 ANNIE LÖÖF (C) replik	39	
Anf. 89 NOOSHI DADGOSTAR (V).....	39	
Anf. 90 ULF KRISTERSSON (M) replik	40	
Anf. 91 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	40	
Anf. 92 ULF KRISTERSSON (M) replik	40	
Anf. 93 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	40	
Anf. 94 EBBA BUSCH (KD) replik	41	
Anf. 95 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	41	
Anf. 96 EBBA BUSCH (KD) replik	41	
Anf. 97 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	42	
Anf. 98 JOHAN PEHRSON (L) replik	42	
Anf. 99 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	42	
Anf. 100 JOHAN PEHRSON (L) replik	42	
Anf. 101 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	43	
Anf. 102 PER BOLUND (MP) replik	43	
Anf. 103 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	43	
Anf. 104 PER BOLUND (MP) replik	44	
Anf. 105 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	44	
Anf. 106 EBBA BUSCH (KD).....	45	
Anf. 107 JOHAN PEHRSON (L).....	45	
Anf. 108 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	46	
Anf. 109 JOHAN PEHRSON (L) replik	46	
Anf. 110 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	46	
Anf. 111 JOHAN PEHRSON (L) replik	47	
Anf. 112 PER BOLUND (MP) replik	47	
Anf. 113 JOHAN PEHRSON (L) replik	48	
Anf. 114 PER BOLUND (MP) replik	48	
Anf. 115 JOHAN PEHRSON (L) replik	48	
Anf. 116 PER BOLUND (MP).....	49	
Anf. 117 ULF KRISTERSSON (M) replik	49	
Anf. 118 PER BOLUND (MP) replik	50	
Anf. 119 ULF KRISTERSSON (M) replik	50	
Anf. 120 PER BOLUND (MP) replik	50	

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer..... 51

Prot. 2021/22:51
12 januari

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott	52
§ 4 Bordläggning.....	53
§ 5 Anmälan om interpellationer	53
§ 6 Anmälan om frågor för skriftliga svar	53
§ 7 Anmälan om skriftliga svar på frågor	54
§ 8 Kammaren åtskildes kl. 12.12.	54